

Закон о рударству

Закон је објављен у "Службеном гласнику РС", бр. [44/95](#), [34/2006](#) и [104/2009](#) (погледај и [чл. 27](#)). Види: [чл. 431](#). Законика - 85/2005-30. Види [чл. 59](#). Закона - 101/2005-28.

I. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овим законом уређују се услови и начин експлоатације минералних сировина у земљи и на њеној површини, на речном или језерском дну или испод њега, као и изградња, коришћење и одржавање рударских објеката.

Одредбе овог закона не односе се на експлоатацију песка, шљунка и камена из корита водотока, спрудова, напуштених корита и са подручја угроженог ерозијом, који не садрже примесе других корисних минералних сировина.

+

Види:

[чл. 1](#). Закона - 34/2006-7.

Члан 2.

Минералне сировине, као природно добро у државној својини, могу се користити под условима и на начин утврђен овим законом.

За коришћење минералних сировина плаћа се накнада, у складу са законом.

Минералне сировине, у смислу овог закона, сматрају се све неорганске и органске сировине у чврстом, течном и гасовитом стању које се налазе у лежишту, у наносима, као и техногене минералне сировине настале процесом експлоатације (у даљем тексту: минералне сировине).

+

Види:

[чл. 2](#). Закона - 34/2006-7.

Члан 3.

Минералним сировинама, у смислу овог закона, сматрају се:

- 1) све врсте угља и угљних шкриљаца;
- 2) угљоводоници у течном и гасовитом стању (нафта и гас) и остали природни гасови;
- 3) радиоактивне минералне сировине;
- 4) металичне минералне сировине и њихова употребљива једињења;
- 5) техногене минералне сировине које су резултат експлоатације и прераде минералних сировина;
- 6) неметаличне минералне сировине и сировине за добијање грађевинског материјала;
- 7) све врсте соли и соних вода;
- 8) подземне воде из којих се добијају корисне минералне сировине и геотермална енергија, као и подземне воде везане за рударску технологију и гасови који се са њима јављају (у даљем тексту: подземне воде).

+

Види:

[чл. 3](#). Закона - 34/2006-7.

Члан 4.

Експлоатацијом минералних сировина, у смислу овог закона, сматра се извођење радова на отварању, припреми и откопавању лежишта као и транспорт минералних сировина и извођење других рударских радова у земљи и на њеној површини.

Експлоатацијом минералних сировина сматра се и извођење радова на припреми минералних сировина, а у експлоатацији нафте и земних гасова и радови на сепарацији нафте и гаса, припреми нафте и гаса на експлоатационом пољу за транспорт и ускладиштење, издвајање природних течних гасова (етан, пропан, бутан и природни газолин) у дегазолинажама и сличним постројењима, као и транспорт ових сировина сабирним нафтоводима и гасоводима на експлоатационом пољу.

+

Види:

[чл. 4](#). Закона - 34/2006-7.

Члан 5.

Припремом минералних сировина, у смислу овог закона, сматрају се сви процеси: уситњавања минералних сировина (дробљење, просејавање, млевење, класирање), концентрације и/или сепарације корисних минерала од јаловине (ручно или аутоматско одабирање, гравитацијска, флотацијска, магнетска и електростатичка концентрација, лужење минералних сировина и ископина и даље припремање раствора у циљу концентрације корисних компоненти), одводњавање производа концентрације односно сепарације (згушњавање, филтрирање и сушење). Под припремом минералних сировина сматрају се и сви процеси окрупњавања минералних сировина и концентрата (пелетизација и брикетирање), сепарације песка, шљунка и камена, као и процеси примарне прераде украсног и другог камена.

+

Види:

чл. 5. Закона - 34/2006-7.

**Члан 6.
- брисан -**

+

Види:

чл. 6. Закона - 34/2006-7.

Члан 7.

Рударским радовима, у смислу овог закона, сматрају се радови на: изради бушотина; у бушотинама и на изради свих хоризонталних, косих и вертикалних јамских просторија; реконструкцији рударских објеката, постројења и уређаја; припреми, отварању и експлоатацији лежишта; одлагању јаловог материјала и депоновању корисних минералних сировина; одлагалишту флотацијске јаловине и сви радови на експлоатационом пољу који су у функцији експлоатације и припреме минералних сировина; радови који се изводе на основу рударских пројеката и других пројеката који су саставни део рударских пројеката, као и радови који се обављају у циљу истраживања минералних сировина.

+

Види:

чл. 7. Закона - 34/2006-7.

Члан 8.

Рударским објектима, постројењима и уређајима, у смислу овог закона, сматрају се:

- 1) објекти и постројења у саставу рудника који су непосредно везани за технолошки процес истраживања, експлоатацију и припрему минералних сировина и одлагање јаловине, шљаке, пепела и минералних сировина на депонијама за хомогенизацију;
- 2) машине и уређаји намењени свим фазама технолошких процеса подземне и површинске експлоатације минералних сировина и припреми минералних сировина;
- 3) машине и уређаји намењени свим фазама технолошког процеса откопавања чврстих минералних сировина кроз бушотине;
- 4) машине и уређаји намењени свим фазама технолошког процеса откопавања минералних сировина под водом;
- 5) машине и уређаји намењени свим фазама технолошког процеса гасификације угља непосредно у ложишту;
- 6) објекти, постројења и уређаји за заштиту рудника од подземних и површинских вода;
- 7) подземни и површински магацини, помоћна складишта и приручна спремишта експлозивних средстава, која се користе при експлоатацији минералних сировина;
- 8) објекти за подземно складиштење природног гаса и сирове нафте, као и других материја на експлоатационом пољу;
- 9) објекти, постројења и уређаји који чине целину са електричном мрежом рудника;
- 10) главни и помоћни магацини експлозива и експлозивних средстава на експлоатационом пољу;
- 11) објекти, постројења и уређаји за експлоатацију подземних вода или других минералних сировина цевним системом и бушотинама;
- 12) објекти и постројења који служе за сепарацију песка, шљунка и камена.

+

Види:

чл. 8.
чл. 1. Закона - 104/2009-54.

Закона -

34/2006-7.

Члан 9.

Експлоатација минералних сировина и изградња, коришћење и одржавање рударских објеката, врши се на начин којим се обезбеђује оптимално техно-економско искоришћавање лежишта минералних сировина, безбедност људи, објеката и имовине, а у складу са савременим научним достигнућима, прописима, стандардима и техничким нормативима који се односе на ту врсту објеката и радова и прописима којима су утврђени услови у погледу безбедности и здравља на раду, заштите од пожара и експлозије и заштите животне средине.

+ **Види:**
[чл. 26. Закона - 104/2009-54.](#)

Члан 10.

Предузеће, односно друго правно лице које врши експлоатацију минералних сировина дужно је да истовремено са експлоатацијом врши и доистраживања ради иновирања стања резерви минералних сировина, као и ради планирања и спровођења мера којима се спречава угрожавање животне средине у складу са прописима о заштити животне средине.

+ **Види:**
[чл. 9. Закона - 34/2006-7.](#)

Члан 11.

На подручју које представља заштићени простор природе, целину од културно-историјског и градитељског значаја, туристичко рекреативну целину, извориште од посебног значаја за регионално снабдевање водом и други заштићени простор, експлоатација минералних сировина може се одобрити када је то у општем интересу, уз претходну сагласност органа надлежног за издавање услова за уређење простора.

Члан 12.

Надзор над применом одредаба овог закона, других прописа, стандарда, техничких норматива и норми квалитета који се односе на експлоатацију минералних сировина, као и над применом мера безбедности и здравља на раду и заштите од пожара и експлозије при експлоатацији минералних сировина, врши министарство надлежно за послове рударства (у даљем тексту: Министарство), односно надлежни орган аутономне покрајине када се експлоатација минералних сировина врши на територији аутономне покрајине.

+ **Види:**
[чл. 10. и 26. Закона - 34/2006-7.](#)

Ia АГЕНЦИЈА ЗА РУДАРСТВО

+ **Види:**
[чл. 11. Закона - 34/2006-7.](#)

Члан 12а

Образује се Агенција за рударство, као посебна организација за обављање стручних послова везаних за остваривање циљева утврђених стратегијом управљања минералним сировинама Републике Србије (у даљем тексту: Агенција).

Агенција има својство правног лица.

Агенција обавља послове који се односе на:

- 1) учествовање у изради стратегије управљања и развоја минералних сировина Републике Србије;
- 2) праћење и прогнозирање трендова производње и цена берзанских и других минералних сировина у земљи и иностранству;
- 3) учествовање у изради биланса резерви свих минералних сировина;
- 4) пружање информација о међународним кретањима и најбољој пракси у области рударства;
- 5) учествовање у организовању семинара и промотивних активности из области рударства, пружање консултантских услуга и периодично издавање информатора из домена своје делатности;
- 6) учествовање у припреми документације за давање концесија на експлоатацију и истраживање минералних сировина;
- 7) учествовање у припреми подзаконских аката и правилника о техничким нормативима и других техничких прописа;
- 8) промовисање улагања у минералне сировине Републике Србије;
- 9) издавање лиценци у складу са овим законом.

Агенција једном годишње подноси извештај Влади о свом раду у претходној години
са предлогом мера.
+ **Види:**

[чл. 11. Закона - 34/2006-7.](#)

II. ЕКСПЛОАТАЦИЈА МИНЕРАЛНИХ СИРОВИНА

1. Заједничке одредбе

Члан 13.

Експлоатацију минералних сировина може да обавља привредно друштво, предузеће односно друго правно лице и предузетник (у даљем тексту: предузеће) које је регистровано за обављање те делатности и које има лиценцу за извођење рударских радова и за вршење стручног надзора над рударским радовима.

+ **Види:**
[чл. 12. Закона - 34/2006-7.](#)

[чл. 2. Закона - 104/2009-54.](#)

Члан 13а

Испирање племенитих метала и других минерала из речних наноса може се одобрити и физичком лицу под условом да све испране количине метала месечно понуди Народној банци Србије по тржишним ценама.

+ **Види:**
[чл. 13. Закона - 34/2006-7.](#)

[чл. 3. Закона - 104/2009-54.](#)

Члан 14.

- брисан -

+ **Види:**
[чл. 14. Закона - 34/2006-7.](#)

Члан 15.

- брисан -

+ **Види:**
[чл. 14. Закона - 34/2006-7.](#)

Члан 16.

Предузеће које врши експлоатацију минералних сировина плаћа накнаду за коришћење минералних сировина у складу са овим законом.

Накнада из става 1. овог члана утврђује се према следећим основама:

- 1) за све врсте угља и уљних шкриљаца 1% од прихода;
- 2) за угљоводонике у течном и гасовитом стању (нафта и гас) и остале природне гасове 3% од прихода;
- 3) за радиоактивне сировине 2% од прихода;
- 4) све металичне сировине од топионице; 3% од нето прихода
- 5) техногене сировине које су резултат експлоатације и прераде минералних сировина 1% од прихода;
- 6) за неметаличне сировине 3% од прихода;
- 7) за неметаличне сировине за добијање грађевинског материјала (лапорац, кречњак, глина, песак, шљунак, техничко-грађевински и архитектонско-грађевински камен и др), у динарском износу одређеном по тони ископане минералне сировине;
- 8) за све врсте соли и соних вода 1% од прихода;
- 9) за подземне воде из којих се добијају корисне 1% од прихода.

минералне сировине и геотермална енергија, као и подземне воде везане за рударску технологију и гасове који се са њима јављају

Приход из става 2. овог члана представља износ који предузеће остварује од искоришћених или продатих минералних сировина, одређен на основу прихода оствареног од продаје непрерађене минералне сировине или прихода оствареног од продаје технолошки прерађене минералне сировине.

Нето приход од топионице према ставу 2. овог члана представља приход од продаје крајњег производа умањен за трошкове топљења, рафинације, транспорта, претовара, осигурања и продаје. Нето приход од топионице не може се умањивати по основу амортизације, трошкова капитала или пореских олакшица.

У случају када се врши подземна експлоатација свих врста угља накнада из става 2. тачке 1) овог члана износи 0,5%.

Висину накнаде у динарском износу одређеном по тони ископане минералне сировине, за неметаличне сировине за добијање грађевинског материјала из става 2. тачке 7) овог члана, одређује Влада у последњем кварталу текуће године за наредну годину, према врсти сировине за добијање грађевинског материјала.

Накнада се плаћа за све компоненте минералне сировине које се користе или продају, а не плаћа се за узорке минералних сировина који се користе за техничко-технолошка испитивања.

Принудну наплату и контролу обрачуна и уплате накнаде за коришћење минералних сировина врши надлежни порески орган. У погледу принудне наплате, контроле, камате и застарелости накнаде за коришћење минералних сировина, сходно се примењују одредбе закона којим је уређен порески поступак.

Начин плаћања накнаде из овог члана ближе одређује министар надлежан за послове рударства (у даљем тексту: Министар) споразумно са министром надлежним за финансије.

+

чл. 15.
чл. 4. Закона - 104/2009-54.

Закона -

Види:
34/2006-7.

Члан 16а

Средства остварена од накнаде за коришћење минералних сировина у висини од 50% су приход Републике Србије, а у висини од 50% су приход општине на чијој територији се врши експлоатација.

Када се експлоатација минералних сировина врши на територији аутономне покрајине, средства која су приход Републике Србије, у складу са ставом 1. овог члана, у висини од 40% су приход Републике Србије, у висини од 10% су приход аутономне покрајине, а у висини од 50% су приход општине на чијој територији се врши експлоатација.

Ради подстицања развоја рударства и спречавања и отклањања штетних последица насталих експлоатацијом минералних сировина доноси се годишњи програм, којим се утврђују врсте и обим радова, услови и начин расподеле и коришћења средстава намењених за реализацију програма.

Годишњи програм из става 3. овог члана доноси Влада.

Средства за реализацију годишњег програма из става 3. овог члана обезбеђују се у буџету Републике Србије, из средстава остварених од накнаде за коришћење минералних сировина.

+

чл. 16.
чл. 5. Закона - 104/2009-54.

Закона -

Види:
34/2006-7.

2. Одобрење за експлоатацију

Члан 17.

Експлоатација минералних сировина врши се на основу:

- 1) одобрења за експлоатацију;
- 2) одобрења за извођење рударских радова;
- 3) одобрења за употребу рударских објеката.

Одобрења из става 1. овог члана издаје Министарство.

Одобрење за експлоатацију издаје се по захтеву носиоца истраживања минералне сировине, односно корисника потврде о билансним резервама минералних сировина која се издају према прописима о геолошким истраживањима, на простору на коме ће се обављати експлоатација те минералне сировине.

+ **Види:**
чл. 17. **Закона** - **34/2006-7.**
чл. 6. **Закона** - **104/2009-54.**

Члан 17а - брисан -

+ **Види:**
чл. 18. **Закона** - **34/2006-7.**
чл. 7. Закона - 104/2009-54.

Члан 18.

Уз захтев за издавање одобрења за експлоатацију подноси се:

1) ситуациона карта у размери 1:25000 или у одговарајућој размери са уцртаним границама експлоатационог поља, јавним саобраћајницама и другим објектима који се налазе на том пољу и назначењем врсте минералне сировине која се намерава експлоатисати, општине на чијој се територији налази експлоатационо поље и почетка експлоатационих радова;

2) потврда о билансним резервама минералних сировина која није старија од две године и која се издаје на основу извршених истраживања у складу са важећим прописима о класификацији и категоризацији резерви минералних сировина;

3) студија изводљивости експлоатације лежишта минералних сировина са приказом услова и начина експлоатације, припреме минералних сировина, пласмана минералних сировина, мера заштите и санације животне средине и утицаја на друштвену заједницу, потребних новчаних средстава која ће бити ангажована и броја запослених;

4) - брисана -

5) акт органа надлежног за послове урбанизма у погледу усаглашености експлоатације минералних сировина са одговарајућим просторним, односно урбанистичким плановима;

6) акт министарства надлежног за послове пољопривреде када се планира експлоатација на пољопривредном земљишту;

7) сагласност министарства надлежног за послове заштите животне средине;

8) акт министарства надлежног за послове водопривреде, ако експлоатација минералних сировина утиче на режим вода;

9) доказ о праву својине или коришћења, односно службености на земљишту које је одређено за експлоатацију, осим за случај вршења експлоатације минералних сировина од стране јавних предузећа, зависних предузећа која су основала јавна предузећа, предузећа са већинским државним капиталом основаних од стране Републике Србије и других предузећа којима је поверено обављање делатности од општег интереса.

+ **Види:**
чл. 19. **Закона** - **34/2006-7.**
чл. 8. Закона - 104/2009-54.

Члан 19.

Одобрењем за експлоатацију одређује се:

1) врста минералне сировине која се намерава експлоатисати;

2) капацитет производње према билансним резервама;

3) положај, површина и тачне границе експлоатационог поља;

4) рок у коме се морају завршити припремни радови и прибавити одобрење за извођење рударских радова, а који не може бити краћи од шест месеци и дужи од две године;

5) рок на који се даје минерална сировина на коришћење;

6) заштитни простор око експлоатационог поља потребан ради могућег проширења резерви минералних сировина, и то:

- за експлоатационо поља површине до 25 ha заштитни простор у површини до 100 m од одговарајуће границе експлоатационог поља;

- за експлоатациона поља површине од 25 ha до 100 ha заштитни простор у површини до 250 m од одговарајуће границе експлоатационог поља;
- за експлоатациона поља површине веће од 100 ha заштитни простор у површини до 500 m од одговарајуће границе експлоатационог поља.

+ **Види:**
чл. 20. Закона - 34/2006-7.
чл. 9. Закона - 104/2009-54.

Члан 20.

- Министарство ће укинути одобрење за експлоатацију минералних сировина ако се:
- 1) не отпочне са експлоатацијом у одређеном року;
  - 2) настави са радовима који се не изводе у складу са рударским пројектом по истеку рока који утврди рударски инспектор;
  - 3) експлоатацијом угрожава живот и здравље људи и животна средина, а друге мере предвиђене овим законом и другим прописима нису довољне да се то спречи;
  - 4) - брисана -
  - 5) благовремено у складу са овим законом не достави надлежном Министарству годишњи оперативни план за наредну календарску годину и годишњи извештај о пословању за претходну календарску годину;
  - 6) не изводе рударски радови у току од годину дана непрекидно.

+ **Види:**
чл. 21. Закона - 34/2006-7.
чл. 10. Закона - 104/2009-54.

Члан 20а

Одобрење за експлоатацију престаје да важи:

- 1) на захтев предузећа;
- 2) трајном обуставом вршења експлоатације;
- 3) истеком рока на који се даје минерална сировина на коришћење.

+ **Види:**
чл. 22. Закона - 34/2006-7.
чл. 11. Закона - 104/2009-54.

Члан 21.

Предузеће коме је дато одобрење за експлоатацију за одређене минералне сировине, може на истом експлоатационом пољу вршити и експлоатацију других минералних сировина које нису обухваћене датим одобрењем, под условима и на начин прописаним овим законом.

Ако одобрењем из става 1. овог члана нису обухваћене све врсте минералних сировина које се налазе на одређеном експлоатационом пољу, коришћење обухваћених минералних сировина може се дати другом предузећу под условима и на начин прописаним овим законом, ако се тиме не омета експлоатација већ претходно одобрене минералне сировине.

+ **Види:**
чл. 23. Закона - 34/2006-7.

Члан 22.

Одобрење за испирање племенитих метала и других минерала из речних наноса које врше физичка лица, издаје Министарство.

У захтеву за издавање одобрења из става 1. овог члана, наводи се река или поток са притокама чији се наноси желе испирати, као и приближна количина метала која се може годишње испрати.

Одобрење за испирање племенитих метала и других минерала садржи:

- 1) назив реке или потока са притокама чији ће се наноси испирати;
- 2) рок важења одобрења;
- 3) време почетка испирања племенитих метала;
- 4) водoprивредну сагласност, ако се испирањем племенитих метала утиче на режим вода.

Члан 23.

Министарство извештава Народну банку Србије о сваком издатом одобрењу из члана 22. став 3. овог закона.

Ако Министарство утврди да се лице коме је издато одобрење не бави испирањем племенитих метала дуже од шест месеци или да добијене количине ових метала није

понудило у одређеном року Народној банци Југославије, укинуће издато одобрење и о томе обавестити Народну банку Југославије.

+

Види:

чл. 44. Закона - 34/2006-7.

3. Експлоатационо поље

Члан 24.

Експлоатација минералних сировина врши се на експлоатационом пољу.

Експлоатационо поље обухвата истражни простор у коме су оверене билансне резерве минералних сировина, као и простор предвиђен за јаловишта и за изградњу објеката прераде, одржавања, водозавата и других објеката, а ограничено је одговарајућим линијама на површини или природним границама и простире се неограничено у дубину земље.

Ако постоје услови за отварање више рударских објеката на једном експлоатационом пољу, одобрењем за експлоатацију експлоатационо поље може се ограничити само на један део лежишта минералне сировине.

+

Види:

чл. 24. Закона - 34/2006-7.

Члан 25.

Изградња зграда, јавних путева, железничких пруга, канала и других саобраћајница, као и електричних водова високог напона са одређеним заштитним стубовима на експлоатационом пољу, може се одобрити по претходно прибављеној сагласности Министарства.

Пре издавања акта о условима за уређење простора за изградњу објеката из става 1. овог члана, прибавља се мишљење предузећа које врши експлоатацију о предложеном правцу и положају ових објеката на експлоатационом пољу.

Предузеће које врши експлоатацију има право на накнаду стварне штете проузроковане изградњом објеката из става 1. овог члана.

Пре издавања одобрења за изградњу осталих објеката на експлоатационом пољу, прибавља се мишљење предузећа које врши експлоатацију на том експлоатационом пољу.

4. Извођење рударских радова

1. Техничка документација за извођење рударских радова

Члан 26.

Рударски радови изводе се у складу са техничком документацијом за извођење рударских радова.

Техничка документација из става 1. овог члана израђује се на основу резултата истраживачких радова, анализа, елабората о резервама минералних сировина категоризованих и класификованих резерви у складу са прописима о геолошким истраживањима и друге документације којима се разрађују и анализирају технички, технолошки и економски услови извођења радова, услови заштите од пожара, заштите животне средине, заштите вода и безбедности и здравља на раду и други услови од утицаја на оцену техничко-технолошке и економске оправданости експлоатације и извођења рударских радова.

+

Види:

чл. 26.

Закона -

34/2006-7.

чл. 26.

Закона -

104/2009-54.

Члан 27.

На основу података о утврђеним количинама и квалитету минералних сировина и услова експлоатације, предузеће је дужно да изради дугорочни програм експлоатације лежишта за период од најмање десет година и годишње оперативне планове извођења рударских радова као и годишњи извештај о пословању за претходну календарску годину.

Годишње планове из става 1. овог члана предузеће доноси најкасније до 30. новембра текуће године за наредну годину и доставља их Министарству најкасније до 31. децембра текуће године.

Годишњи извештај о пословању рудника из става 1. овог члана предузеће доноси најкасније до 28. фебруара текуће године и доставља га Министарству најкасније до 31. марта текуће године.

+ **Види:**
чл. 27. Закона - 104/2009-54. - **34/2006-7.**
чл. 12. Закона - 104/2009-54.

Члан 28.

Рударски пројекти јесу: главни рударски пројекат, допунски рударски пројекат и упрошћени рударски пројекат.

Главни рударски пројекат израђује се за изградњу нових подземних и површинских рударских објеката и реконструкцију система отварања и припреме рударских објеката ради експлоатације лежишта минералних сировина, као и за отварање нових рудних лежишта у постојећим рудницама. Као подлога за главни рударски пројекат узима се више од 50% утврђених билансних резерви минералних сировина.

Допунски рударски пројекат израђује се за извођење рударских радова за изградњу рударских објеката, реконструкцију система отварања и припреме и за унапређење примењених или увођење нових метода експлоатације минералних сировина.

Упрошћени рударски пројекат израђује се за:

- 1) сва одступања од главног или допунског рударског пројекта ако се не мења основна концепција наведених пројеката, с тиме да рударски радови на експлоатацији лежишта обрађени упрошћеним рударским пројектом могу трајати до две године;
- 2) експлоатацију малих рудних тела до 15 хиљада тона у оквиру експлоатационог поља чија експлоатација неће трајати дуже од једне године;
- 3) рударске радове при истраживању минералних сировина;
- 4) рударске радове при експлоатацији за сопствене потребе у складу са овим законом;
- 5) за израду појединачних бушотина за нафту, гас и подземне воде, као и за надземне објекте за експлоатацију, припрему и транспорт нафте, гаса и подземне воде.

+ **Види:**
чл. 28. Закона - 34/2006-7.

Члан 29.

Министар ближе прописује садржину рударских пројеката, студије изводљивости експлоатације, дугорочног програма, годишњих оперативних планова и годишњих извештаја о пословању за претходну календарску годину.

+ **Види:**
чл. 29. Закона - 104/2009-54. - **34/2006-7.**
чл. 13. Закона - 104/2009-54.

Члан 30.

Рударске пројекте може израђивати предузеће које има лиценцу за пројектовање рударских пројеката, а техничку контролу може вршити предузеће које има лиценцу за вршење техничке контроле рударских пројеката и објеката.

Предузеће, односно друго правно лице из става 1. овог члана, дужно је да се при изради пројеката придржава у свему прописаних мера безбедности и здравља на раду, заштите животне средине, заштите од пожара и експлозија, стандарда и техничких норматива за рударске радове и да користи поуздане податке о утврђеним количинама и квалитету минералних сировина и условима експлоатације.

Рударске пројекте као и њихове саставне делове морају потписати и лица која су као одговорни пројектанти руководили њиховом израдом.

+ **Види:**
чл. 30. Закона - 104/2009-54. - **34/2006-7.**
чл. 26. Закона - 104/2009-54.

Члан 30а

Лиценце које се издају у складу са овим законом су:

- 1) лиценца за извођење рударских радова и за вршење стручног надзора над рударским радовима;
- 2) лиценца за пројектовање рударских пројеката;
- 3) лиценца за вршење техничке контроле рударских пројеката и објеката.

Лиценце из става 1. овог члана могу да добију предузећа која имају запослене са одговарајућом стручном спремом, радним искуством, овлашћењем за пројектовање и овлашћењем за обављање стручних послова утврђених овим законом.

Агенција доноси акт о испуњености услова за издавање лиценци из става 1. овог члана. Предузеће најкасније до 30. новембра текуће године, доставља Агенцији податке којима доказује да и даље испуњава услове за издавање лиценци.

Агенција ће донети решење о стављању ван снаге акта о испуњености услова за издавање лиценци ако:

1) се на основу достављених података утврди да више нису испуњени услови за важење исте;

2) предузеће не достави податке пре истека рока важења актуелне лиценце;

3) се утврди да се рударски радови не изводе у складу са извођачким пројектима, а посебно ако се на тај начин угрожава безбедност људи и рударских објеката.

Агенција води евиденцију о свим издатим лиценцама и о томе редовно извештава Министарство. У евиденцију имају право увида сви заинтересовани субјекти.

Министар ближе прописује услове и начин издавања лиценци у складу са овим законом.

+

Види:

чл. 31. Закона - 34/2006-7.

Члан 31.

У изради главног и допунског рударског пројекта не може учествовати лице које је запослено у предузећу или организацији која је на основу овлашћења из закона и других прописа донетих на основу закона издала услове за израду тих рударских пројеката (водопривредни, санитарни, геолошки, саобраћајни, енергетски, заштите животне средине), као и лице запослено у Министарству.

Члан 32.

Главни и допунски рударски пројекти подлежу техничкој контроли.

Рударски пројекти урађени у иностранству нострификују се и подлежу техничкој контроли у складу са овим законом.

Техничка контрола из става 1. овог члана обухвата контролу у погледу примене мера и норматива безбедности и здравља на раду, заштите животне средине, заштите од пожара и експлозија, сигурности објеката и људи и подземних, површинских и суседних објеката, као и контролу у погледу примене савремених достигнућа и метода рударске науке и технике и усклађености са техничким прописима, нормативима и стандардима.

Техничком контролом рударских пројеката урађених у иностранству проверава се да ли су примењени прописи, мере и услови који одговарају југословенским прописима, стандардима, техничким нормативима и нормама квалитета одређених за извођење радова који су предмет рударског пројекта и усклађеност мера и мерних јединица и других показатеља који се примењују код израде рударских пројеката.

+

Види:

чл. 32.
чл. 26. Закона - 104/2009-54.

Закона -

34/2006-7.

Члан 33.

Техничку контролу рударског пројекта не могу вршити, односно у вршењу контроле не могу учествовати:

1) предузеће, односно друго правно лице које је израдило тај пројекат и инвеститор;

2) лице запослено у предузећу или другом правном лицу које је урадило рударски пројекат или је учествовало у његовој изради;

3) лице које је запослено код инвеститора на пословима везаним за реализацију тог рударског пројекта;

4) лице запослено у Министарству.

Изузетно од става 1. овог члана техничку контролу рударског пројекта који је израдио организациони део Јавног предузећа може вршити други организациони део тог Јавног предузећа.

+

Види:

чл. 14. Закона - 104/2009-54.

Члан 34.

Предузеће, односно друго правно лице, које је извршило техничку контролу рударског пројекта, дужно је да сачини извештај о извршеној техничкој контроли рударског

пројекта и да на том пројекту потврди да је пројекат урађен у складу са прописаним условима.

2. Одобрење за извођење рударских радова

Члан 35.

Извођењу рударских радова по главном и допунском рударском пројекту може се приступити када се прибави одобрење за извођење рударских радова које издаје Министарство.

Одобрењем из става 1. овог члана, утврђује се и обавеза рекултивације земљишта, у свему према пројекту.

Члан 36.

Уз захтев за издавање одобрења за извођење рударских радова по главном и допунском рударском пројекту доставља се:

1) рударски пројекат са потврдом предузећа, односно другог правног лица које је извршило техничку контролу да је пројекат урађен у складу са прописаним условима, извештајем о извршеној техничкој контроли, сагласношћу инвеститора на пројекат и потврдом органа који је издао акт о условима за уређење простора да је рударски пројекат урађен у складу са тим актом;

2) потврда о овереним билансним резервама, издата у складу са прописима о геолошким истраживањима;

3) доказ о праву својине или коришћења, односно службености на земљишту које је одређено за експлоатацију за случај вршења експлоатације минералних сировина од стране јавних предузећа, зависних предузећа која су основала јавна предузећа, предузећа са већинским државним капиталом основаним од стране Републике Србије и других предузећа којима је поверено обављање делатности од општег интереса. Доказ о праву својине или коришћења, односно службености на земљишту које је одређено за експлоатацију, доставља се сваке године за наредну годину у којој се изводе рударски радови;

4) сагласност органа надлежног за послове заштите животне средине о усклађености пројеката са условима за заштиту и унапређење животне средине;

5) водопривредна сагласност за пројекте, ако се извођењем рударских радова утиче на режим вода;

6) пројекат о рекултивацији земљишта урађен у складу са прописима.

Ако су за извођење радова из става 1. овог члана, посебним законом прописани и други услови, уз захтев се подносе и докази о испуњености тих услова.

+ **Чл. 33. Закона - 34/2006-7.**
Чл. 15. Закона - 104/2009-54.

Члан 37.

Извођењу рударских радова по упрошћеном рударском пројекту из члана 28. став 4. овог закона, може се приступити по прибављеној сагласности Министарства, а уколико се тим радовима утиче на режим вода и нарушава животна средина и министарства надлежног за послове водопривреде, односно заштите животне средине.

Извођењу рударских радова по упрошћеном рударском пројекту из члана 28. став 5. овог закона, може се приступити на основу пријаве која се подноси Министарству најкасније 15 дана пре почетка извођења радова.

Члан 38.

Предузеће је дужно да о почетку извођења радова извести рударског инспектора и надлежни орган општине на чијој територији ће изводити радове, најкасније 15 дана пре почетка извођења радова, а за радове којима се утиче на режим вода или нарушава животна средина и јавно водопривредно предузеће, односно министарство надлежно за послове заштите животне средине.

Предузеће које врши експлоатацију нафте, природног гаса и подземних вода, дужно је да, у истом року, рударском инспектору и органу из става 1. овог члана, пријави почетак радова на изради сваке бушотине.

3. Одобрење за употребу рударских објеката

Члан 39.

Рударски објекат изграђен по главном и допунском рударском пројекту може се користити када се прибави одобрење за употребу рударског објекта (у даљем тексту: употребна дозвола).

Употребну дозволу, на захтев инвеститора, односно извођача радова издаје Министарство, у року од осам дана од дана пријема извештаја да је објекат подобан за употребу.

Употребна дозвола може се издати и за део рударског објекта који представља техничко-технолошку целину и може се као такав самостално користити.

Ако је за издавање одобрења за употребу рударског објекта посебним законом прописана обавеза претходног прибављања сагласности или дозволе других органа или организација, уз захтев из става 2. овог члана подноси се и та сагласност, односно дозвола.

Употребна дозвола издаје се у форми решења, које се у случају из става 3. овог члана издаје као привремено решење.

Члан 40.

Употребна дозвола може се издати ако се утврди:

1) да је рударски објекат или његов део изграђен у складу са рударским пројектом на основу кога је издато одобрење за извођење рударских радова у складу са техничким прописима, нормативима и стандардима чија је примена обавезна при изградњи рударских објеката;

2) да су испуњени прописани услови у погледу мера безбедности и здравља на раду, заштите вода, заштите од пожара, заштите животне средине и други прописани услови за изградњу и коришћење те врсте објекта.

+

[чл. 26. Закона - 104/2009-54.](#)

Види:

Члан 41.

Испуњеност услова из члана 40. овог закона, утврђује се техничким прегледом објекта.

Технички преглед рударског објекта обухвата, према природи рударског објекта, технички преглед рударских, машинских и грађевинских радова, електричних постројења (уређаја и инсталација) и постројења за заштиту животне средине, као и технички преглед рударске опреме и постројења.

Министар надлежан за послове рударства прописује ближе услове о вршењу техничког прегледа.

Члан 42.

Министарство може, обављање техничког прегледа рударског објекта или његовог дела, поверити предузећу или другом правном лицу које испуњава услове из члана 30. овог закона.

Технички преглед рударског објекта могу обављати, односно у обављању прегледа не могу учествовати предузећа и лица која су израдила, односно учествовала у изради рударског пројекта за тај објекат и предузећа која су вршила техничку контролу тог пројекта, као и лица запослена у Министарству и Агенцији.

Трошкове техничког прегледа сноси инвеститор.

+

[чл. 34. Закона - 34/2006-7.](#)

Види:

Члан 43.

Ако се ради утврђивања подобности рударског објекта за употребу мора вршити претходна провера инсталација, уређаја и постројења, стабилности или безбедности објекта, као и друга испитивања или када је то предвиђено рударским пројектом, може се одобрити пуштање тог објекта у пробни рад.

Одобрење за пуштање објекта у пробни рад издаје Министарство, на захтев инвеститора.

Одобрењем из става 2. овог члана утврђује се почетак и трајање пробног рада.

Пре пуштања објекта у пробни рад, инвеститор је дужан да обавести рударског инспектора о почетку пробног рада и да образује стручну комисију која ће пратити резултат тог рада.

По завршетку пробног рада, инвеститор је дужан да затражи технички преглед објекта и да стави на увид документацију о резултатима пробног рада.

5. Остале одредбе о експлоатацији минералних сировина

Члан 44.

Предузеће које врши експлоатацију минералних сировина, може, за своје потребе, користити воде које се отворе рударским радовима све до њиховог утока у сталне површинске воде, по прописима о водама и прописима о заштити животне средине.

Члан 45.

Ако се радови у јамама и површинским откопима и њиховим деловима или нафтним и гасним пољима, као и радови на геотермалним бушотинама морају привремено обуставити због непредвиђених околности (провала гасова или воде, проблеми у вези са горским ударом, јамски пожари, поремећаји на главним путевима за проветравање, пролажење, одводњавање и превоз, клизање терена, ерупције, промене режима вода и сл.) предузеће обавештава о разлозима обуставе радова рударског инспектора, најкасније у року од 24 сата од обуставе радова.

О привременој обустави радова, која је унапред планирана, предузеће је дужно да обавести рударског инспектора, најкасније 15 дана пре обуставе радова.

Пре планиране обуставе радова из става 2. овог члана, која ће трајати дуже од 30 дана, предузеће је дужно да изврши потребно премеравање, допуну рударских планова и да сачини записник о разлозима обустављања радова, са навођењем опасности које се могу појавити приликом поновног отварања јаме или њеног дела, односно пуштања нафтног и гасног поља у поновну производњу.

За време привремене обуставе радова главни јамски простори и објекти на нафтним и гасним пољима морају се одржавати у таквом стању да се њима може пролазити без опасности.

Члан 46.

Ако из било ког разлога дође до потпуног и трајног обустављања експлоатације у појединим јамама или површинским откопима или у реверима за експлоатацију нафте и гаса, предузеће је дужно да обавести Министарство, најкасније 30 дана пре обуставе радова.

У случају из става 1. овог члана Министарство образује комисију која на лицу места испитује разлоге за обустављање радова и последице те обуставе.

Ако комисија из става 2. овог члана утврди да до обуставе радова није дошло из разлога више силе или кривицом другог, а да су настале штетне последице, Министарство ће предложити надлежном органу покретање поступка за утврђивање одговорности за штету насталу том обуставом.

Члан 47.

У случају трајне обуставе радова, предузеће је дужно да предузме све мере заштите рударског објекта и земљишта на коме су се радови изводили и мере заштите и санације животне средине ради обезбеђења живота и здравља људи и имовине, у свему према допунском рударском пројекту трајне обуставе радова.

Рударске планове и скице, мерачке књиге и осталу документацију о стању рударских радова у време обуставе рада, предузеће је дужно да преда на чување Министарству.

Документација из става 2. овог члана доступна је сваком правном лицу које је заинтересовано за обнову радова на напуштеном експлоатационом пољу.

За обнову радова из става 3. овог члана, прибавља се одобрење за експлоатацију, у складу са одредбама овог закона.

+ **Чл. 35. Закона** - **Види: 34/2006-7.**
Чл. 16. Закона - 104/2009-54.

Члан 47а

Јавно предузеће које врши експлоатацију минералних сировина, у случају планиране трајне обуставе рударских активности дужно је да претходно изради Програм затварања рудника (у даљем тексту: Програм).

Програм садржи нарочито следеће мере за :

- 1) израду плана активности за затварања рудника;
- 2) санацију напуштених рударских објеката и могућности коришћења напуштених рударских објеката;
- 3) решавање проблема заштите животне средине насталих услед затварања рудника;

4) потребу решавања проблема локалних заједница насталих услед обуставе рударских активности на простору рудника који се затвара;

5) доношење програма решавања вишка запослених, у складу са законом;

6) одређивање износа средстава потребних за реализацију плана затварања рудника.

Влада даје сагласност на Програм.

Средства потребна за реализацију Програма обезбеђују се из буџета Републике Србије и других извора у складу са законом.

Надзор над спровођењем Програма врши Министарство.

+ **Види:**
чл. 17. Закона - 104/2009-54.

Члан 48.

Предузеће је дужно да у току и по завршетку извођања радова на експлоатацији минералних сировина, а најкасније у року од једне године, од дана завршетка радова на површинама на којима су рударски радови завршени, изврши рекултивацију земљишта у свему према пројекту рекултивације земљишта, односно да предузме мере заштите земљишта на коме су се изводили радови и мере заштите и санације животне средине и вода, ради заштите живота и здравља људи и имовине.

О мерама из става 1. овог члана, извештава се Министарство, министарство надлежно за послове пољопривреде и водопривреде, односно заштите животне средине.

Члан 49.

З предузећу које врши експлоатацију минералних сировина право на штрајк се остварује под условом да се у време одржавања штрајка обезбеди сигурност објеката, уређаја и инсталација, заштита живота и здравља људи.

Члан 50.

Ради обезбеђивања услова из члана 49. овог закона, у предузећу које врши експлоатацију минералних сировина, у време штрајка обављају се послови којима се остварује:

1) одводњавање, проветравање, одржавање проходности путева у објекту и одржавање уређаја, опреме и инсталација;

2) завршетак започетих радова на осигурању, изолацији и транспорту ископина чије одлагање може угрозити животе и здравље запослених и безбедност рударских објеката, постројења и уређаја.

Забрањено је организовање и спровођење штрајка у јамским просторијама или у другим објектима и просторијама у којима постоји потенцијална опасност по живот и здравље људи.

Општим актом предузећа одређују се радна места у оквиру којих се врше послови из става 1. овог члана, а чије је обављање неопходно за обезбеђивање услова из члана 49. овог закона, као и објекти, односно просторије из става 2. овог члана.

Члан 51.

У случају повреда одредаба о штрајку утврђених овим законом, које могу имати за последицу наступање непосредне опасности или изузетно тешке последице за живот и здравље људи или њихову безбедност и безбедност имовине или друге штетне неотклоњиве последице, Министарство предузима мере неопходне за спречавање наступања тих последица и то:

1) увођење радне обавезе;

2) ангажовање радника из других техничко технолошких система и других радника - појединаца;

3) покретање поступка за утврђивање одговорности директора и чланова органа управљања.

6. Катастар експлоатационих поља

Члан 52.

Катастар експлоатационих поља води Министарство.

У катастар експлоатационих поља уносе се сви подаци из одобрења за експлоатацију на одређеном експлоатационом пољу, утврђено ограничење експлоатације, подаци о помоћним јамским градњама ван експлоатационог поља,

настале измене у вези са корисником експлоатационог поља, као и подаци о обустављању радова.

Експлоатационо поље води се у катастру експлоатационих поља на име предузећа коме је дато одобрење за експлоатацију на том експлоатационом пољу.

Члан 53.

Министарство води и књигу исправа и евиденцију предузећа којима је дато одобрење за експлоатацију.

Књигу исправа сачињавају: уговор о експлоатацији минералних сировина; одобрење за експлоатацију са свим прилозима поднетим уз захтев за издавање одобрења, као и други подаци који се односе на експлоатацију минералних сировина.

У катастар експлоатационих поља, књигу исправа и евиденцију предузећа којима је дато одобрење за експлоатацију, имају право увида сви заинтересовани субјекти.

+

Види:

чл. 36. Закона - 34/2006-7.

III. РУДАРСКА МЕРЕЊА И РУДАРСКИ ПЛАНОВИ

Члан 54.

Предузеће је дужно да организује обављање послова рударских мерења и да на основу извршених мерења израђује планове, односно карте из којих се може утврдити стање рударских радова, њихов међусобни положај и положај рударских радова у односу на претходно изведене рударске радове, на објекте и воде на површини и на животну средину.

У оквиру послова рударских мерења, предузеће је дужно да израђује одговарајућу графичку документацију која садржи податке о променама на површини терена и о стању рударских објеката у експлоатационом пољу.

Члан 55.

Предузеће је дужно да за време извођења радова обезбеди:

- 1) ситуациони план - карту експлоатационог поља;
- 2) геолошку карту експлоатационог поља и његове околине са карактеристичним геолошким профилима;
- 3) план са уцртаном површинском ситуацијом и подземним просторима, односно површинским откопима и план праћења слегања терена;
- 4) планове појединих јама, односно јамских и површинских откопа;
- 5) откопне и етажне планове свих јамских и површинских рударских радова;
- 6) планове енергетске мреже (електричне мреже, компримираног ваздуха и др.) водоводне мреже, као и јамских постројења са основним техничким подацима;
- 7) планове проветравања јама и планове одбране и спасавања од изненадних опасности по живот и здравље људи и безбедност објеката,
- 8) хидролошке и тектонске планове, као и планове са назначеним местима за испуштање воде прописаног квалитета у пријемнике за рударске објекте са великим дотоком воде и сложенем тектоником.

Планови из става 1. тач. 4, 5. и 7. овог члана, морају се допуњавати сваког месеца према напредовању рударских радова, а планови из тач. 6. и 8. само када настану промене. Ако се јамски радови изводе у близини претходно изведених радова или напуштених делова јама, допуњавање планова врши се према потреби и у краћим роковима.

Планови се допуњавају и у краћим роковима кад се подземни радови изводе на подручју јамских пожара и акумулације воде, као и објеката на подручју из члана 11. овог закона.

у нове рударске планове морају се пренети сви детаљи из претходних рударских планова, као што су претходни јамски отвори, претходно изведени радови и раседи, висинске коте и други детаљи.

Копије планова из става 1. тач. 3. до 8. овог члана, предузеће је дужно да без одлагања, а најкасније у року од 8 дана, достави рударском инспектору.

Члан 56.

Предузеће које врши експлоатацију нафте и земних гасова мора обезбедити:

- 1) ситуациони план експлоатационог поља са назначењем свих истражних и експлоатационих бушотина и осталих уређаја;
- 2) геолошку карту експлоатационог поља и његове околине, са карактеристичним геолошким профилима;

3) технолошку шему експлоатације и шему експлоатационих објеката на нафтно-гасном пољу;

4) структурну карту са назначеним границама рубне воде,

5) податке и извештаје о бушењу, каротажним мерењима, зацевљењу, перфорацији, освајању и мерењу динамичког и статичког притиска, о количинама произведених флуида, гасном фактору и свим осталим физичко-хемијским анализама колектора и флуида.

Члан 57.

Ситуациони план експлоатационог поља и сва рударска мерења и графичка приказивања рударских радова морају бити повезани са тачкама државне тригонометријске мреже.

Члан 58.

О свим извршеним рударским мерењима, предузеће је дужно да води мерачке књиге. Мерачке књиге морају бити оверене на начин утврђен прописима о оверавању пословних књига.

Члан 59.

Министар надлежан за послове рударства ближе прописује начин вршења рударских мерења, чувања оригинала планова и карата, израде рударских планова и њихове размере, као и вођење мерачких књига и интерног катастра непокретности рудника.

IV. ЗАШТИТНЕ МЕРЕ

Члан 60.

Ради заштите живота и здравља запослених, предузеће је дужно да:

1) уреди безбедност и здравље запослених на раду, у складу са специфичностима и опасностима које се могу појавити;

2) организује обављање послова безбедности и здравља на раду, у складу са овим законом и прописима о безбедности и здрављу на раду;

3) обезбеди лична заштитна средства и личну заштитну опрему запосленима,

4) обезбеди заштиту од пожара, хаварија, акцидената, хемијских и других удеса и да организује послове спасавања,

5) организује обуку радника из области безбедности и здравља на раду и акције спасавања у случајевима изненадних опасности по живот и здравље људи и безбедност објеката по утврђеном плану и програму, у току целе године и да врши проверу знања једном годишње.

+

Види:

[чл. 18. Закона - 104/2009-54.](#)

Члан 61.

Ради заштите вода и животне средине, предузеће је дужно да:

1) планира мере којима се спречава угрожавање режима вода и животне средине, односно мере рекултивације и санације и да обезбеди извршење прописаних мера;

2) води податке о врстама и количинама опасних и штетних материја које користи у вршењу делатности, односно да води податке о врстама и количинама опасних, штетних и отпадних материја које испушта или одлаже у животну средину;

3) спроводи мере и услове за спречавање угрожавања режима вода и животне средине садржане у анализи утицаја обављања делатности на животну средину и режим вода.

Члан 62.

Мерама заштите вода и животне средине обезбеђује се:

1) непосредна контрола спровођења прописаних мера заштите вода и животне средине;

2) израда планова заштите од хаварија, акцидената и других удеса;

3) праћење утицаја вршења делатности на режим вода и на животну средину;

4) давање предлога за предузимање мера заштите и унапређивања животне средине и режима вода.

Члан 63.

За организовање, спровођење и унапређивање безбедности и здравља на раду и заштите вода и животне средине и за спровођење и унапређивање мера безбедности и здравља на раду и мера заштите вода и животне средине, одговоран је директор предузећа, као и лица са посебним овлашћењима утврђеним актом о организацији и

систематизацији радних места у предузећу.
+ **Види:**

чл. 26. Закона - 104/2009-54.

Члан 64.

Предузеће, према специфичности техничко-технолошког процеса, организује послове спасавања и послове заштите од пожара, хаварија, акцидента и других удеса.

Послове спасавања и заштите од пожара обављају запослени који су за то способни у складу са посебним прописима.

Члан 65.

Предузеће је дужно да води књигу рударског надзора у коју се уписују наређења рударског инспектора издата на лицу места у случају непосредне опасности по живот и здравље запослених и веће материјалне штете.

У књигу из става 1. овог члана уписују се и наређења директора и других лица са посебним овлашћењима, која се односе на безбедност и здравље на раду и која су издата на лицу места.

Књига рударског надзора води се за сваку јаму, површински коп, бушеће и ремонтно постројење, експлоатационо поље при производњи нафте и гаса, као и за објекте припреме минералних сировина.

+ **Види:**

чл. 26. Закона - 104/2009-54.

Члан 66.

Забрањено је у рударске подземне просторије и остале рударске објекте у којима се појављују метан и други запаљиви гасови или опасна угљена прашина и у зоне опасности од експлозија на објектима који се налазе на нафтним и гасним пољима, уношење лако запаљивих материја, прибора за пушење или других средстава која могу изазвати пожар, упалу или експлозију, што мора бити обележено знацима упозорења на видним местима.

У рударске подземне просторије, као и остале рударске објекте, могу се уносити и користити апарати за заваривање, само под условима и на начин утврђен посебним прописима.

Запослени који рукује магацином, складиштем или руководи превозом и преносом експлозивних средстава или обавља послове минирања, као и друга лица која по било ком основу долазе у складишне просторије или помажу при превозу и преносу експлозивних средстава и минирању, морају се придржавати прописаних мера безбедности и здравља на раду, заштите животне средине и мера заштите од пожара.

Одговорна лица и други запослени који учествују у технолошком процесу и обављају стручне послове безбедности и здравља на раду, дужни су да спроводе и контролишу спровођење мера безбедности и здравља на раду и мера заштите од пожара које се односе на заштиту од опасности експлозије метана, других опасних гасова или угљене прашине или од агресивне минералне прашине, јонизујућих зрачења, силикозе, провале воде или пожара.

+ **Види:**

чл. 26. Закона - 104/2009-54.

Члан 67.

Задржавање радника у јамским просторијама после радног времена, дозвољено је само ради обављања послова техничко-технолошког процеса одобреног од стране техничког руководиоца рударског објекта.

Члан 68.

Запослени и одговорна лица дужни су да раде са пуном пажњом ради безбедности свог живота и здравља и живота и здравља осталих запослених, заштите рударских објеката, средстава рада и других материјалних добара и да се придржавају утврђених мера безбедности и здравља на раду.

Запослени и одговорна лица која се не придржавају утврђених мера безбедности и здравља на раду, заштите од пожара и других мера утврђених овим законом, чине тежу повреду радне обавезе.

+ **Види:**

чл. 26. Закона - 104/2009-54.

Члан 69.

Сваки запослени је дужан да без одлагања обавести одговорно лице о свакој појави опасности при извођењу рударских радова, а нарочито о појави експлозивних, загушљивих и отровних гасова, о провали воде, пожару, клизању земљишта или другим појавама које могу угрозити безбедност запослених, материјалних добара и имовине и живот и здравље људи.

Одговорно лице дужно је да у случају из става 1. овог члана, предузме све неопходне мере за спречавање наступања тежих последица по безбедност запослених и имовине и да о томе, без одлагања, обавести рударског инспектора и орган унутрашњих послова и другу надлежну инспекцију.

Члан 70.

О појавама из члана 69. овог закона, предузеће води евиденцију која нарочито садржи: податке о врсти појаве; времену њеног трајања, узрока настанка и штету која је уследила настанком појаве, као и податке о утврђеној одговорности.

Предузеће је дужно да без одлагања извести рударског инспектора и орган унутрашњих послова о сваком смртном случају, групној повреди и тежој повреди на раду у предузећу, а у случају хаварија, акцидентата и других удеса, надлежну инспекцију.

Члан 71.

Предузећа су дужна да у случају несреће или удеса једна другима неодложно пружају помоћ, осим у случају када пружање те помоћи није могуће због сопствене опасности.

Члан 72.

У случају опасности за предузеће, сопственици и корисници земљишта дужни су да дозволе да се на њиховом земљишту изврше неопходни радови потребни за отклањање опасности.

У случају из става 1. овог члана предузеће је дужно надокнадити причињену штету.

Члан 73.

У погледу мера безбедност и здравље на раду и заштите животне средине и других мера заштите које се односе на извођење рударских радова које нису уређене овим законом, примењиваће се одредбе посебних прописа којима се уређују те мере заштите.

+

Види:

[чл. 26. Закона - 104/2009-54.](#)

V. СТРУЧНА СПРЕМА ЗА ОБАВЉАЊЕ ОДРЕЂЕНИХ ПОСЛОВА ПРИ ЕКСПЛОАТАЦИЈИ МИНЕРАЛНИХ СИРОВИНА

Члан 74.

Послове техничког руковођења и стручног надзора, израде и техничке контроле рударских пројеката, самосталног обављања рударских мерења, самосталног руковања експлозивним средствима и друге стручне послове при експлоатацији минералних сировина, могу обављати лица која у погледу степена и врсте школске спреме и радног искуства испуњавају прописане услове и који имају овлашћење за обављање тих послова.

+

Види:

[чл. 37. Закона - 34/2006-7.](#)

Члан 75.

Послове техничког руковођења може обављати лице које има високу школску спремину рударске струке, три године радног искуства на одговарајућим пословима и овлашћење за обављање тих послова.

Члан 76.

Послове стручног надзора при експлоатацији минералних сировина може обављати лице које има средњу школску спремину рударске, односно друге одговарајуће струке, три године радног искуства на одговарајућим пословима и овлашћење за обављање тих послова.

Члан 77.

Израду рударских пројеката може обављати лице које има високу школску спремину рударске струке, три године радног искуства на пословима техничког руковођења,

надзора и другим стручним пословима за које се пројекат израђује и овлашћење за обављање тих послова.

Израду појединих делова рударског пројекта могу обављати лица која имају високу школску спрему одговарајуће струке и овлашћење за обављање тих послова.

+

Види:

чл. 38. Закона - 34/2006-7.

Члан 78.

Техничком контролом рударских пројеката може руководити лице које има високу школску спрему рударске струке, пет година радног искуства на пословима техничког руковођења, надзора и другим стручним пословима у рударским објектима за које се пројекат израђује и овлашћење за обављање тих послова.

Техничку контролу рударских пројеката могу обављати лица која испуњавају прописане услове за израду рударских пројеката.

+

Види:

чл. 39. Закона - 34/2006-7.

Члан 79.

Рударским мерењем и израдом рударских планова може руководити лице са високом школском спремом рударске или геодетске струке, три године радног искуства и овлашћењем за обављање тих послова.

Рударска мерења и израду рударских планова може обављати лице са средњом школском спремом рударског или геодетског смера.

Члан 80.

Пословима безбедности и здравља на раду може руководити лице које има високу школску спрему рударске струке, три године радног искуства на одговарајућим пословима и овлашћење за обављање тих послова.

+

Види:

чл. 26. Закона - 104/2009-54.

Члан 81.

Овлашћење за обављање послова техничког руковођења, стручног надзора, пројектовања и других стручних послова утврђених овим законом, стиче се полагањем стручног испита.

Стручни испит из става 1. овог члана полаже се пред комисијом коју образује министар надлежан за послове рударства, односно старешина надлежног органа аутономне покрајине за кандидате са територије аутономне покрајине.

Министар надлежан за послове рударства ближе прописује начин, услове и програм за полагање стручног испита, као и услове за обављање осталих стручних послова при експлоатацији минералних сировина.

+

Види:

чл. 40. Закона - 34/2006-7.

VI. ИНСПЕКЦИЈСКИ НАДЗОР

Члан 82.

Инспекцијски надзор над применом одредаба овог закона и прописа донетих за његово спровођење, врши Министарство преко републичких рударских инспектора.

Члан 83.

Послове рударског инспектора може обављати лице које има високу школску спрему рударске струке, или електро струке електро-енергетског смера, односно машинске струке и радно искуство од најмање пет година на пословима експлоатације минералних сировина и положен стручни испит.

Рударски инспектор који врши надзор над рударским објектима који су угрожени метаном или опасном угљеном прашином, мора имати поред услова из става 1. овог члана, најмање три године радног искуства у јамама са метаном или опасном угљеном прашином, или на пословима истраживања и експлоатације нафте и гаса.

Члан 84.

У вршењу надзора над применом мера безбедности и здравља на раду у рударским објектима рударски инспектор има у свему овлашћења и дужности инспектора рада, предвиђене прописима о безбедности и здрављу на раду.

Предузеће је дужно да омогући инспектору улазак у пословне и погонске просторије, узимање узорака минералних сировина и погонског материјала у циљу испитивања, као

и обезбеђивање других доказа.
+ **Види:**
чл. 26. Закона - 104/2009-54.

Члан 85.

Рударски инспектор је овлашћен и дужан да нарочито проверава да ли се:

1) при извођењу рударских радова примењују прописане мере и нормативи безбедности и здравља на раду и прописи о безбедности лица и непокретних и покретних ствари;

2) експлоатација минералних сировина врши на основу одобрења за експлоатацију, и сагласно уговору о експлоатацији и одобрењу за извођење рударских радова;

3) експлоатација врши на нивоу параметара из рударског пројекта у погледу степена искоришћености утврђених резерви минералних сировина и њиховог квалитета;

4) при извођењу рударских радова у свему примењују технички прописи који се односе на те радове;

5) истовремено са експлоатацијом минералних сировина врше истраживања ради обнављања рудног блага;

6) рударски објекти у јами и на површини граде у складу са техничким прописима и пројектима;

7) рударски радови на припреми и експлоатацији изводе по годишњем плану тих радова;

8) врше прописана рударска мерења, правилно израђују и редовно допуњавају рударски планови и остала документација потребна за извођење рударских радова и уредно воде мерачке књиге;

9) примењују прописани услови за распоређивање запослених на одговарајуће послове и врши њихово оспособљавање за рад на одређеним пословима;

10) транспорт, ускладиштење и руковање експлозивним материјалом и течним горивом врши на прописан начин;

11) припремни радови као и радови на откопавању откривке на површинским коповима врше у складу са пројектом;

12) запуњавање откопаних простора или подземној експлоатацији, врши у складу са пројектом методе откопавања.

Рударски инспектор је овлашћен да нареди да се:

1) утврђене неправилности и недостаци отклоне у року који он одреди;

2) обустави даљи рад на рударском објекту или извођење појединих радова, ако:

а) у одређеном року нису отклоњене утврђене неправилности и недостаци;

б) се радови на експлоатацији врше без одобрења за извођење радова или се не врше према техничкој документацији на основу које је издато одобрење;

в) утврди недостатке који представљају непосредну опасност по живот и здравље људи или опасност по имовину.

Поред предузимања мера из става 1. овог члана, инспектор је овлашћен и да:

1) одреди мере обезбеђења у случају опасности за живот и здравље људи или за безбедност имовине;

2) поднесе пријаву надлежном органу за учињено кривично дело или привредни преступ и да поднесе захтев за покретање прекршајног поступка;

3) обавести други орган, ако постоје разлози за предузимање мера за које је тај орган надлежан.

Предузеће коме је решењем наложено отклањање недостатака и неправилности у смислу става 2. тачка 1. овог члана дужно је да по њиховом отклањању о томе обавести рударског инспектора у року одређеном решењем, који не може бити дужи од осам дана.

+ **Види:**
чл. 41. Закона - 34/2006-7.
чл. 26. Закона - 104/2009-54.

Члан 86.

Предузеће у коме се догоди смртни или групни несрећни случај, дужно је да о томе обавести рударског инспектора.

Рударски инспектор је дужан да одмах на лицу места испита узроке смртних и групних несрећних случајева, као и да нареди мере које се без одлагања морају предузети и да у најкраћем року поднесе надлежним органима образложени извештај са мишљењем о узроцима несреће.

Члан 87.

Против решења рударског инспектора може се изјавити жалба министру надлежном за послове рударства, у року од осам дана од дана пријема решења.

Жалба изјављена против решење рударског инспектора не одлаже извршење решења.

Члан 88.

Рударски инспектор дужан је да изврши инспекцијски преглед рударских радова и објеката најмање једанпут годишње, а рударских објеката угрожених метаном и опасном угљеном прашином, најмање једанпут у шест месеци.

VII. КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

1. Кривична дела

Члан 89.

Ко организује или учествује у спровођењу штрајка у јамским просторијама или другим објектима и просторијама из члана 50. став 2. овог закона, казниће се затвором од једне до пет година.

Члан 90.

Ко у јаму са метаном или другим запаљивим гасом или опасном угљеном прашином или у објекат на нафтном и гасном пољу унесе лако запаљиву материју или друге ствари чије је уношење у такву јаму, односно објекат забрањено (члан 66. став 1. овог закона), казниће се затвором од једне до пет година.

За покушај дела из става 1. овог члана, учинилац ће се казнити.

Ако је дело из ст. 1. и 2. овог члана учињено из нехата, учинилац ће се казнити новчаном казном или затвором до једне године.

Члан 91.

Ко се, улазећи по било ком основу у магацин, складиште или спремиште експлозивних средстава не придржава прописаних мера безбедности и здравља на раду (члан 66. став 3. овог закона) казниће се затвором од једне до пет година.

+

чл. 26. Закона - 104/2009-54.

Види:

Члан 92.

- престао да важи -

+

чл. 431. Законика - 85/2005-30.

Види:

2. Привредни преступи

Члан 93.

Новчаном казном од 300.000 до 3.000.000 динара, казниће се за привредни преступ правно лице, ако:

1) врши експлоатацију минералних сировина без одобрења за експлоатацију (члан 17);

2) изводи рударске радове без одговарајуће техничке документације и без одобрења надлежног органа (чл. 26. и 35);

3) при изради рударског пројекта не поступи у складу са чланом 30. став 2. овог закона;

4) не изврши техничку контролу рударског пројекта сагласно одредбама члана 32. овог закона;

5) отпочне са коришћењем објекта, просторија и уређаја пре него што прибави употребну дозволу (члан 39);

6) не изврши технички преглед рударског објекта сагласно одредбама члана 41. овог закона;

7) ако израду рударских пројеката и техничку контролу повери предузећу које не испуњава прописане услове из члана 30. став 1. овог закона;

8) ако решењем одреди лице које не испуњава услове из чл. 77. и 78. овог закона.

За радњу из става 1. овог члана казниће се и одговорно лице у правном лицу, новчаном казном од 50.000 до 200.000 динара.

+

чл. 59.

Закона

-

Види:
101/2005-28.

Члан 94.

Новчаном казном од 100.000 до 2.000.000 динара казниће се за привредни преступ правно лице, ако:

1) не обезбеђује оптимално техно-економско искоришћавање лежишта минералних сировина у складу са савременим научним достигнућима и ако се не придржава прописа о безбедности и здрављу на раду или других прописа о заштити живота и здравља запослених, као и мера заштите за безбедност лица и имовине (члан 9);

2) без прописане сагласности експлоатише минералне сировине на подручју на коме је за ове радове потребна посебна сагласност (члан 11);

3) - **брисана** -

4) при извођењу радова на упрошћеном рударском пројекту не поступи у складу са одредбама члана 37. овог закона;

5) не пријави у одређеном року почетак експлоатационих радова (члан 38);

6) не поступи у складу са чл. 43, 47, 48. и чланом 50. став 3. овог закона;

7) нема рударске планове или их редовно не допуњава (члан 55);

8) не организује обављање послова безбедности и здрављу на раду, противпожарне заштите и спасавања или се не снабде потребном опремом и не организује послове заштите вода и животне средине (чл. 60. и 61);

9) не води књигу рударског надзора (члан 65);

10) настави са извођењем радова по пријему решења о забрани њиховог извођења пре него што отклони утврђене неправилности и недостатке (члан 85. став 2. тачка 2).

За радњу из става 1. овог члана казниће се и одговорно лице у правном лицу, новчаном казном од 50.000 до 100.000 динара.

+ **Види:**

чл. 59.

Закона -

101/2005-28.

чл. 43.

Закона -

34/2006-7.

чл. 20. Закона - 104/2009-54.

3. Прекршаји

Члан 95.

Новчаном казном од 50.000 до 500.000 динара казниће се за прекршај правно лице ако:

1) у прописаном року не донесе годишњи план радова за отварање и експлоатацију минералних сировина (члан 27. став 2);

2) у одређеном року не обавести надлежне органе о обустави радова или о смртном или групном несрећном случају (члан 45. став 2. и члана 70. став 2);

3) не води евиденцију о појавама насталих опасности при извођењу рударских радова, о узроцима и последицама тих појава (члан 70. став 1);

4) не омогући рударском инспектору улазак у пословне и погонске просторије или разгледање планова, извештаја и друге документације о стању рударских радова, или ако на други начин омета рударског инспектора у вршењу инспекцијског надзора (члан 84. став 2);

5) по отклањању недостатака и неправилности о томе не обавести рударског инспектора у одређеном року (члан 85. став 4).

За радњу из става 1. овог члана казниће се и одговорно лице у правном лицу новчаном казном од 10.000 до 50.000 динара.

Када рударски инспектор утврди да је учињен прекршај из става 1. овог члана, на лицу места изриче одговорном лицу у правном лицу мандатну казну у износу од 5.000 динара.

+ **Види:**

чл. 59.

Закона -

101/2005-28.

чл. 21. Закона - 104/2009-54.

Члан 95а

Новчаном казном од 50.000 до 500.000 динара, казниће се за прекршај предузетник, ако:

1) врши експлоатацију минералних сировина без одобрења за експлоатацију (члан 17);

2) изводи рударске радове без одговарајуће техничке документације и без одобрења надлежног органа (чл. 26. и 35);

3) при изради рударског пројекта не поступи у складу са чланом 30. став 2. овог закона;

4) не изврши техничку контролу рударског пројекта сагласно одредбама члана 32. овог закона;

5) отпочне са коришћењем објекта, просторија и уређаја пре него што прибави употребну дозволу (члан 39);

6) не изврши технички преглед рударског објекта сагласно одредбама члана 41. овог закона;

7) ако израду рударских пројеката и техничку контролу повери предузећу које не испуњава прописане услове из члана 30. став 1. овог закона;

8) ако решењем одреди лице који не испуњава услове из чл. 77. и 78. овог закона.

Када рударски инспектор утврди да је учињен прекршај из става 1. овог члана, на лицу места изриче одговорном лицу мандатну казну у износу од 5.000 динара.

+

Види:

чл. 22. Закона - 104/2009-54.

Члан 95б

Новчаном казном од 5.000 до 200.000 динара казниће се за прекршај предузетник, ако:

1) не обезбеђује оптимално техно-економско искоришћавање лежишта минералних сировина у складу са савременим научним достигнућима и ако се не придржава прописа о безбедности и здрављу на раду или других прописа о заштити живота и здравља запослених, као и мера заштите за безбедност лица и имовине (члан 9);

2) без прописане сагласности експлоатише минералне сировине на подручју на коме је за ове радове потребна посебна сагласност (члан 11);

3) при извођењу радова по упрошћеном рударском пројекту не поступи у складу са одредбама члана 37. овог закона;

4) не пријави у одређеном року почетак експлоатационих радова (члан 38);

5) не поступи у складу са чл. 43, 47, 48. и чланом 50. став 3. овог закона;

6) нема рударске планове или их редовно не допуњава (члан 55);

7) не организује обављање послова безбедности и здравља на раду, противпожарне заштите и спасавања или се не снабде потребном опремом и не организује послове заштите вода и животне средине (чл. 60. и 61);

8) не води књигу рударског надзора (члан 65);

9) настави са извођењем радова по пријему решења о забрани њиховог извођења пре него што отклони утврђене неправилности и недостатке (члан 85. став 2. тачка 2).

Када рударски инспектор утврди да је учињен прекршај из става 1. овог члана, на лицу места изриче одговорном лицу мандатну казну у износу од 5.000 динара.

+

Види:

чл. 22. Закона - 104/2009-54.

Члан 96.

Новчаном казном од 5.000 до 30.000 динара казниће се за прекршај физичко лице ако врши испирање племенитих метала из речних наноса без одобрења, или ако испране количине племенитих метала не преда Народној банци Србије, односно врши експлоатацију на свом земљишту супротно одредбама овог закона (члан 13а).

Када рударски инспектор утврди да је учињен прекршај из става 1. овог члана, на лицу места изриче физичком лицу мандатну казну у износу од 5.000 динара.

+

Види:

чл. 59.

Закона -

101/2005-28.

чл. 44.

Закона -

34/2006-7.

чл. 23. Закона - 104/2009-54.

Члан 97.

Новчаном казном од 5.000 динара казниће се за прекршај на лицу места запослени у предузећу ако не спроводи мере безбедности и здравља на раду у смислу одредбе члана 68. став 1. овог закона.

Када рударски инспектор утврди да је учињен прекршај из става 1. овог члана, на лицу места изриче физичком лицу у предузећу мандатну казну у износу од 5.000 динара.

+

Види:

Члан 97а

Када рударски инспектор изриче мандатну казну из чл. 95, 95а, 95б, 96. и 97. овог закона, на лицу места издаје налог за уплату мандатне казне, коју је субјекат надзора дужан уплатити у року од три дана од дана изрицања казне.

Ако субјекат надзора, у року из става 1. овог члана, не достави доказ инспектору о уплаћеној мандатној казни, инспектор ће поднети захтев за покретање прекршајног поступка.

+

Види:

чл. 25. Закона - 104/2009-54.

VIII. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 98.

Предузећа и друга правна лица којима је до дана ступања на снагу овог закона издато одобрење за експлоатацију минералних сировина, настављају са експлоатацијом минералних сировина под којима су стекли то право, с тим што су дужна да плаћају накнаду у складу са актом Владе из члана 16. став 1. овог закона, почев од 1. јануара 1996. године.

Износ средстава која предузећа и друга правна лица из става 1. овог члана плаћају на име накнаде за коришћење минералних сировина, утврђује се уговором који закључују Министарство и та предузећа и друга правна лица, најкасније до 31. децембра 1995. године.

Члан 99.

До доношења прописа из члана 29. овог закона, примењиваће се Правилник о садржини рударских пројеката ("Службени гласник Републике Србије", број 10/84).

Члан 100.

Даном ступања на снагу овог закона престају да важе:

1) Закон о рударству ("Службени гласник СРС", пречишћен текст број 37/86 и бр. 11/87 и 37/88);

2) одредбе члана 9. Закона о изменама закона којима су одређене новчане казне за привредне преступе ("Службени гласник СРС", број 6/89);

3) одредбе члана 63. Закона о валоризовању новчаних казни за прекршаје из републичких закона којима су одређене новчане казне за прекршаје ("Службени гласник РС", број 53/93).

Члан 101.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Србије".

ОСНОВНИ ТЕКСТ

Закон о рударству

Закон је објављен у "Службеном гласнику РС", бр. 44/95.

I. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овим законом уређују се услови и начин експлоатације рудног блага у земљи и на њеној површини, на речном или језерском дну или испод њега, као и изградња, коришћење и одржавање рударских објеката.

Одредбе овог закона не односе се на експлоатацију песка, шљунка и камена из корита водотока, спрудова, напуштених корита и са подручја угроженог ерозијом, који не садрже примесе других корисних минералних сировина.

Члан 2.

Рудно благо, као природно добро у државној својини, може се користити под условима и на начин утврђен законом.

За коришћење рудног блага плаћа се накнада, у складу са законом.

Рудним благом, у смислу овог закона, сматрају се све органске и неорганске минералне сировине у чврстом, растреситом, пластичном, течном и гасовитом стању или у природним растопинама које се налазе у примарном лежишту, у наносима, рударским ископинама и одлагалиштима и техногене сировине (у даљем тексту: минералне сировине).

Члан 3.

Минералним сировинама, у смислу овог закона, сматрају се:

- 1) све врсте угља и угљних шкриљаца;
- 2) угљоводоници у течном и гасовитом стању (нафта и гас) и остали природни гасови;
- 3) радиоактивне минералне сировине;
- 4) металичне минералне сировине и њихова употребљива једињења;
- 5) техногене минералне сировине;
- 6) неметаличне минералне сировине и сировине за добијање грађевинског материјала;
- 7) све врсте соли и соних вода;
- 8) подземне воде из којих се добијају корисне минералне сировине и геотермална енергија, као и подземне воде везане за рударску технологију и гасови који се са њима јављају (у даљем тексту: подземне воде).

Члан 4.

Експлоатацијом минералних сировина, у смислу овог закона, сматра се извођење радова на отварању, припреми, разради и откопавању лежишта као и транспорт минералних сировина и извођење других рударских радова у земљи и на њеној површини.

Експлоатацијом минералних сировина сматра се и извођење радова на припреми и оплемењивању минералних сировина, а у експлоатацији нафте и земних гасова и радови на сепарацији нафте и гаса, припреми нафте и гаса на експлоатационом пољу за транспорт и ускладиштење, издвајање природних течних гасова (етан, пропан, бутан и природни газолин) у дегазолинажама и сличним постројењима, као и транспорт ових сировина сабирним нафтоводима и гасоводима на експлоатационом пољу.

Члан 5.

Припремом минералних сировина, у смислу овог закона, сматра се: одабирање, класирање по крупноћи, дробљење, млевење, микронизација, одвајање корисних минерала од јаловог материјала, а код сложених сировина и одвајање појединих минералних састојака у циљу концентрације појединих корисних минерала путем механизованих поступака, при чему се не мења њихов хемијски састав; лужење растворљивих корисних минералних сировина и ископина и даље припремање раствора у циљу концентрације корисних компоненти; примарна прерада украсног и другог камена; подземна и површинска гасификација лежишта, бактериолошки и други биолошки поступци.

Члан 6.

Оплемењивањем минералних сировина, у смислу овог закона, сматрају се сви термички и хемијски поступци ради побољшања особина и вредности минералних сировина при чему се битно не мења њихов хемијски састав.

Члан 7.

Рударским радовима, у смислу овог закона, сматрају се радови на: изради бушотина; у бушотинама и на изради свих хоризонталних, косих и вертикалних јамских просторија; реконструкцији рударских објеката, постројења и уређаја; отварању, разради и експлоатацији лежишта; одлагању јаловог материјала и депоновању корисних минералних сировина; одлагалишту флотацијске јаловине и сви радови на експлоатационом пољу који су у функцији експлоатације и припреме минералних сировина; радови који се изводе на основу рударских пројеката и других пројеката који су саставни део рударских пројеката, као и радови који се обављају у циљу истраживања минералних сировина.

Члан 8.

Рударским објектима, постројењима и уређајима, у смислу овог закона, сматрају се:

1) објекти, постројења и уређаји у саставу рудника који су непосредно везани за технолошки процес истраживања, експлоатацију и припрему минералних сировина и одлагање јаловине, шљаке, пепела и минералних сировина на депонијама за хомогенизацију;

2) машине и уређаји намењени свим фазама технолошких процеса подземне и површинске експлоатације минералних сировина;

3) објекти, постројења и уређаји за заштиту рудника од подземних и површинских вода;

4) објекти, постројења и уређаји на нафтним и гасним пољима који су непосредно везани за технолошки процес истраживања, експлоатацију и транспорт нафте, гаса и подземних вода на експлоатационом пољу;

5) објекти за подземно складиштење природног гаса и сирове нафте;

6) објекти, постројења и уређаји који чине целину са електричном мрежом рудника;

7) главни и помоћни магацини експлозива и експлозивних средстава на експлоатационом пољу;

8) објекти, постројења и уређаји за експлоатацију подземних вода или других минералних сировина цевним системом и бушотинама.

Члан 9.

Експлоатација минералних сировина и изградња, коришћење и одржавање рударских објеката, врши се на начин којим се обезбеђује оптимално техно-економско искоришћавање лежишта минералних сировина, безбедност људи, објеката и имовине, а у складу са савременим научним достигнућима, прописима, стандардима и техничким нормативима који се односе на ту врсту објеката и радова и прописима којима су утврђени услови у погледу заштите на раду, заштите од пожара и експлозије и заштите животне средине.

Члан 10.

Предузеће, односно друго правно лице које врши експлоатацију минералних сировина дужно је да истовремено са експлоатацијом врши и истраживања ради обнављања резерви минералних сировина, као и ради планирања и спровођења мера којима се спречава угрожавање животне средине у складу са прописима о заштити животне средине.

Члан 11.

На подручју које представља заштићени простор природе, целину од културно-историјског и градитељског значаја, туристичко рекреативну целину, извориште од посебног значаја за регионално снабдевање водом и други заштићени простор, експлоатација минералних сировина може се одобрити када је то у општем интересу, уз претходну сагласност органа надлежног за издавање услова за уређење простора.

Члан 12.

Надзор над применом одредаба овог закона, других прописа, стандарда, техничких норматива и норми квалитета који се односе на експлоатацију минералних сировина, као и над применом мера заштите на раду и заштите од пожара и експлозије при експлоатацији минералних сировина, врши министарство надлежно за послове рударства (у даљем тексту: Министарство).

II. ЕКСПЛОАТАЦИЈА МИНЕРАЛНИХ СИРОВИНА

1. Заједничке одредбе

Члан 13.

Експлоатацију минералних сировина може обављати предузеће, односно друго правно лице (у даљем тексту: предузеће) које је уписано у судски регистар за обављање те делатности и које за обављање послова техничког руковођења, надзора и других стручних послова утврђених овим законом има запослене који испуњавају прописане услове у погледу врсте и степена школске спреме, радног искуства и овлашћења за обављање тих послова.

Експлоатацију минералних сировина могу да врше и страна правна лица под условима и на начин утврђен овим законом и законом којим се уређују права страних лица у погледу коришћења добара од општег интереса.

Испирање племенитих метала и других минерала из речних наноса може се одобрити и физичком лицу под условом да све испране количине метала месечно понуди Народној банци Југославије по тржишним ценама.

Власници, односно корисници земљишта, као и предузећа којима су пренета на управљање добра од општег интереса, могу на земљишту чији су власници, односно корисници, без одобрења Министарства, вршити експлоатацију сировина за добијање грађевинског материјала за сопствене потребе у току једне године и то:

1) правно лице - ломљеног камена до 1.000 m³, песка и шљунка до 200 m³ и опекарске глине до 80 m³;

2) физичко лице - ломљеног камена до 250 m³, украсног камена до 10 m³, песка и шљунка до 40 m³ и опекарске глине до 25 m³.

За коришћење минералних сировина у количинама из става 4. овог члана не плаћа се накнада.

О извођењу радова из става 4. овог члана, подноси се пријава Министарству, најкасније осам дана пре почетка извођења радова.

Власници, односно корисници земљишта и предузећа из става 4. овог члана, дужни су да по завршетку радова на експлоатацији сировина, а најкасније у року од три месеца од дана престанка експлоатације, приведу земљиште првобитној намени, односно предузму мере заштите земљишта на коме су изводили радове.

Члан 14.

Минералне сировине дају се на коришћење актом Владе Републике Србије којим се одређује: врста минералне сировине која се даје на коришћење; простор на коме ће се вршити експлоатација; услови коришћења минералних сировина и време на које се даје минералне сировине на коришћење.

На основу акта из става 1. овог члана, предузеће коме су дате на коришћење минералне сировине и Министарство закључују уговор којим се ближе одређују услови коришћења минералних сировина, рокови, начин и услови плаћања накнаде за коришћење минералних сировина, као и права и обавезе у погледу предузимања мера на обезбеђивању опште сигурности, заштите околине и других мера при коришћењу те врсте минералне сировине.

Члан 15.

Давање минералних сировина на коришћење врши се јавним надметањем или прикупљањем понуда.

Оглас о јавном надметању садржи нарочито податке о: врсти минералне сировине која се даје на коришћење и простору на коме је лежиште те минералне сировине; условима давања на коришћење минералне сировине; условима које мора испунити подносилац понуде у погледу техничко-технолошке опремљености и кадрова и других услова за коришћење одређене врсте минералне сировине; року за подношење понуде и року у коме ће учесници бити обавештени о резултатима јавног надметања, који не може бити дужи од 15 дана од истека рока за подношење пријаве.

Прикупљање понуда врши се у случају када се дају на коришћење минералне сировине од стратешког значаја за Републику за чију експлоатацију је подобан мали број предузећа.

Понуде за давање на коришћење минералних сировина прикупља Министарство.

Приоритет у добијању минералних сировина на коришћење има, под једнаким условима, предузеће које је вршило истраживање на простору на коме ће се обављати експлоатација те минералне сировине.

Ако право да користи минералне сировине добије предузеће које није вршило истраживање, предузеће које је вршило истраживање има право потраживања уложених средстава.

Члан 16.

Висину накнаде за коришћење минералних сировина, као и ближе услове за давање на коришћење минералних сировина, утврђује Влада Републике Србије.

Висина накнаде из става 1. овог члана одређује се према:

1) врсти минералне сировине;

2) квалитету минералне сировине;

3) количини експлоатационих резерви минералне количине;

4) тржишној цени корисних компонената садржаних у минералној сировини и очекиваном профиту;

5) намени коришћења минералне сировине (за сопствене потребе или за потребе тржишта).

Средства остварена од накнаде за коришћење минералних сировина у висини од 80% су приход Републике, а у висини од 20% су приход општине на чијој територији се

врши експлоатација минералних сировина и општине која је претрпела штетне последице експлоатације минералних сировина, а користе се према програму који доносе скупштина општине, за спречавање и отклањање штетних последица експлоатације минералних сировина.

У погледу наплате, застарелости, камата и контроле плаћања накнаде за коришћење минералних сировина, примењују се прописи о порезу на добит корпорација.

2. Одобрење за експлоатацију

Члан 17.

Експлоатација минералних сировина врши се на основу одобрења за експлоатацију које издаје Министарство.

Члан 18.

Уз захтев за издавање одобрења за експлоатацију подноси се:

1) ситуациона карта у размери 1:25000 са уцртаним границама експлоатационог поља, јавним саобраћајницама и другим објектима који се налазе на том пољу и назначењем врсте минералне сировине која се намерава експлоатисати, општине на чијој се територији налази експлоатационо поље и почетка експлоатационих радова;

2) потврда о билансним резервама минералних сировина која се издаје према прописима о геолошким истраживањима;

3) пројекат о експлоатацији лежишта минералних сировина са приказом начина експлоатације и подацима о метанообилности, запрашености и заводњености, оплемењивању, употреби, пласману, мерама заштите и санације животне средине, као и подацима о потребним средствима за организовање рада и стручним кадровима;

4) пројекат рекултивације деградираниог земљишта;

5) акт органа надлежног за послове урбанизма у погледу усаглашености експлоатације минералних сировина са одговарајућим просторним, односно урбанистичким плановима;

6) сагласност министарства надлежног за послове пољопривреде и шумарства када се експлоатација врши на пољопривредном или шумском земљишту;

7) сагласност министарства надлежног за послове заштите животне средине;

8) сагласност министарства надлежног за послове водoprивреде, ако се експлоатацијом минералних сировина утиче на режим вода.

Члан 19.

Одобрењем за експлоатацију одређује се:

1) врста минералне сировине која се намерава експлоатисати;

2) капацитет производње према билансним резервама;

3) положај и тачне границе експлоатационог поља;

4) рок у коме се морају завршити припремни радови и почети са експлоатацијом.

Члан 20.

Министарство ће укинути одобрење за експлоатацију минералних сировина ако се:

1) не отпочне са експлоатацијом у одређеном року;

2) настави са радовима који се не изводе у складу са рударским пројектом по истеку рока који утврди рударски инспектор;

3) експлоатацијом угрожава живот и здравље људи и животна средина, а друге мере предвиђене овим законом и другим прописима нису довољне да се то спречи.

Члан 21.

Предузеће коме је дато одобрење за експлоатацију за одређене минералне сировине, може на истом експлоатационом пољу вршити и експлоатацију других минералних сировина које нису обухваћене датим одобрењем, по претходно спроведеном поступку за давање на коришћење минералних сировина.

Ако одобрењем из става 1. овог члана нису обухваћене све врсте минералних сировина које се налазе на одређеном експлоатационом пољу, коришћење обухваћених минералних сировина може се дати другом предузећу под условима и на начин прописан овим законом.

Члан 22.

Одобрење за испирање племенитих метала и других минерала из речних наноса које врше физичка лица, издаје Министарство.

У захтеву за издавање одобрења из става 1. овог члана, наводи се река или поток са притокама чији се наноси желе испирати, као и приближна количина метала која се може годишње испрати.

Одобрење за испирање племенитих метала и других минерала садржи:

- 1) назив реке или потока са притокама чији ће се наноси испирати;
- 2) рок важења одобрења;
- 3) време почетка испирања племенитих метала;
- 4) водопривредну сагласност, ако се испирањем племенитих метала утиче на режим вода.

Члан 23.

Министарство извештава Народну банку Југославије о сваком издатом одобрењу из члана 22. став 3. овог закона.

Ако Министарство утврди да се лице коме је издато одобрење не бави испирањем племенитих метала дуже од шест месеци или да добијене количине ових метала није понудило у одређеном року Народној банци Југославије, укинуће издато одобрење и о томе обавестити Народну банку Југославије.

3. Експлоатационо поље

Члан 24.

Експлоатација минералних сировина врши се на експлоатационом пољу.

Експлоатационо поље обухвата истражни простор у коме су оверене билансне резерве минералних сировина, као и простор предвиђен за јаловишта и за изградњу објеката прераде, одржавања, водозавода и других објеката, а ограничено је одговарајућим линијама на површини или природним границама и простире се неограничено у дубину земље.

Ако постоје услови за отварање више рударских објеката на једном експлоатационом пољу, може се актом о давању минералних сировина на коришћење експлоатационо поље ограничити само на један део лежишта минералне сировине.

Члан 25.

Изградња зграда, јавних путева, железничких пруга, канала и других саобраћајница, као и електричних водова високог напона са одређеним заштитним стубовима на експлоатационом пољу, може се одобрити по претходно прибављеној сагласности Министарства.

Пре издавања акта о условима за уређење простора за изградњу објеката из става 1. овог члана, прибавља се мишљење предузећа које врши експлоатацију о предложеном правцу и положају ових објеката на експлоатационом пољу.

Предузеће које врши експлоатацију има право на накнаду стварне штете проузроковане изградњом објеката из става 1. овог члана.

Пре издавања одобрења за изградњу осталих објеката на експлоатационом пољу, прибавља се мишљење предузећа које врши експлоатацију на том експлоатационом пољу.

4. Извођење рударских радова

1. Техничка документација за извођење рударских радова

Члан 26.

Рударски радови се изводе у складу са техничком документацијом за извођење рударских радова, која садржи дугорочни програм експлоатације минералних сировина, годишње планове извођења радова и рударске пројекте.

Техничка документација из става 1. овог члана израђује се на основу резултата истраживачких радова, анализа, елабората о резервама минералних сировина А и Б категорије и друге документације којима се разрађују и анализирају технички, технолошки и економски услови извођења радова, услови заштите од пожара, заштите животне средине, заштите вода и заштите на раду и други услови од утицаја на оцену техничко-технолошке и економске оправданости експлоатације и извођења рударских радова.

Члан 27.

На основу података о утврђеним количинама и квалитету минералних сировина и услова експлоатације, предузеће је дужно да изради дугорочни програм експлоатације

лежишта за период од најмање десет година и годишње планове извођења рударских радова.

Годишње планове из става 1. овог члана предузеће доноси најкасније до 31. децембра текуће године за наредну годину.

Члан 28.

Рударски пројекти јесу: главни рударски пројекат, допунски рударски пројекат и упрошћени рударски пројекат.

Главни рударски пројекат израђује се за изградњу нових подземних и површинских рударских објеката ради експлоатације лежишта минералних сировина, као и за отварање нових рудних лежишта у постојећим рудницима.

Допунски рударски пројекат израђује се за извођење рударских радова за изградњу рударских објеката и за унапређење примењених или увођење нових метода експлоатације минералних сировина.

Упрошћени рударски пројекат израђује се за сва одступања од главног, односно допунског рударског пројекта, као и за рударске радове на истраживању минералних сировина и рударске радове на експлоатацији мањих лежишта до 15 хиљада тона чија експлоатација неће трајати дуже од једне године.

Упрошћени рударски пројекат израђује се и за израду појединих бушотина за нафту, гас и подземне воде, као и за надземне објекте за експлоатацију, припрему и транспорт нафте, гаса и воде.

Члан 29.

Министар надлежан за послове рударства ближе прописује садржину рударских пројеката, дугорочног програма и годишњих планова.

Члан 30.

Рударске пројекте из члана 28. овог закона, може израђивати предузеће, односно друго правно лице које је уписано у судски регистар за израду рударских пројеката и које за сваку врсту пројекта који израђује има запослене који у погледу врсте и степена школске спреме, радног искуства и овлашћења за пројектовање, испуњавају прописане услове.

Предузеће, односно друго правно лице из става 1. овог члана, дужно је да се при изради пројеката придржава у свему прописаних мера заштите на раду, заштите животне средине, заштите од пожара и експлозија, стандарда и техничких норматива за рударске радове и да користи поуздане податке о утврђеним количинама и квалитету минералних сировина и условима експлоатације.

Рударске пројекте као и њихове саставне делове морају потписати и лица која су као одговорни пројектанти руководили њиховом израдом.

Члан 31.

У изради главног и допунског рударског пројекта не може учествовати лице које је запослено у предузећу или организацији која је на основу овлашћења из закона и других прописа донетих на основу закона издала услове за израду тих рударских пројеката (водопривредни, санитарни, геолошки, саобраћајни, енергетски, заштите животне средине), као и лице запослено у Министарству.

Члан 32.

Главни и допунски рударски пројекти подлежу техничкој контроли.

Рударски пројекти урађени у иностранству нострификују се и подлежу техничкој контроли у складу са овим законом.

Техничка контрола из става 1. овог члана обухвата контролу у погледу примене мера и норматива заштите на раду, заштите животне средине, заштите од пожара и експлозија, сигурности објеката и људи и подземних, површинских и суседних објеката, као и контролу у погледу примене савремених достигнућа и метода рударске науке и технике и усклађености са техничким прописима, нормативима и стандардима.

Техничком контролом рударских пројеката урађених у иностранству проверава се да ли су примењени прописи, мере и услови који одговарају југословенским прописима, стандардима, техничким нормативима и нормама квалитета одређених за извођење радова који су предмет рударског пројекта и усклађеност мера и мерних јединица и других показатеља који се примењују код израде рударских пројеката.

Техничку контролу пројеката из става 1. овог члана може вршити предузеће, односно друго правно лице ако испуњава услове прописане овим законом за израду рударских пројеката.

Члан 33.

Техничку контролу рударског пројекта не могу вршити, односно у вршењу контроле не могу учествовати:

- 1) предузеће, односно друго правно лице које је израдило тај пројекат и инвеститор;
- 2) лице запослено у предузећу или другом правном лицу које је урадило рударски пројекат или је учествовало у његовој изради;
- 3) лице које је запослено код инвеститора на пословима везаним за реализацију тог рударског пројекта;
- 4) лице запослено у Министарству.

Члан 34.

Предузеће, односно друго правно лице, које је извршило техничку контролу рударског пројекта, дужно је да сачини извештај о извршеној техничкој контроли рударског пројекта и да на том пројекту потврди да је пројекат урађен у складу са прописаним условима.

2. Одобрење за извођење рударских радова

Члан 35.

Извођењу рударских радова по главном и допунском рударском пројекту може се приступити када се прибави одобрење за извођење рударских радова које издаје Министарство.

Одобрењем из става 1. овог члана, утврђује се и обавеза рекултивације земљишта, у свему према пројекту.

Члан 36.

Уз захтев за издавање одобрења за извођење рударских радова по главном и допунском рударском пројекту доставља се:

- 1) рударски пројекат у три примерка са потврдом предузећа, односно другог правног лица које је извршило техничку контролу да је пројекат урађен у складу са прописаним условима, извештајем о извршеној техничкој контроли, сагласношћу инвеститора на пројекат и потврдом органа који је издао акт о условима за уређење простора да је рударски пројекат урађен у складу са тим актом;
- 2) потврда о овереним билансним резервама, издата у складу са прописима о геолошким истраживањима;
- 3) доказ о праву својине или коришћења, односно службености на земљишту које је одређено за експлоатацију минералних сировина за површине обухваћене пројектом;
- 4) сагласност органа надлежног за послове заштите животне средине о усклађености пројеката са условима за заштиту и унапређење животне средине;
- 5) доказ о плаћеној накнади за промену намене коришћења пољопривредног земљишта;
- 6) пројекат о рекултивацији земљишта урађен у складу са прописима;
- 7) водопривредна сагласност на пројекте;
- 8) доказ о плаћеној накнади за исечену шуму.

Ако су за извођење радова из става 1. овог члана, посебним законом прописани и други услови, уз захтев се подносе и докази о испуњености тих услова.

Члан 37.

Извођењу рударских радова по упрошћеном рударском пројекту из члана 28. став 4. овог закона, може се приступити по прибављеној сагласности Министарства, а уколико се тим радовима утиче на режим вода и нарушава животна средина и министарства надлежног за послове водопривреде, односно заштите животне средине.

Извођењу рударских радова по упрошћеном рударском пројекту из члана 28. став 5. овог закона, може се приступити на основу пријаве која се подноси Министарству најкасније 15 дана пре почетка извођења радова.

Члан 38.

Предузеће је дужно да о почетку извођења радова извести рударског инспектора и надлежни орган општине на чијој територији ће изводити радове, најкасније 15 дана пре почетка извођења радова, а за радове којима се утиче на режим вода или нарушава животна средина и јавно водопривредно предузеће, односно министарство надлежно за послове заштите животне средине.

Предузеће које врши експлоатацију нафте, природног гаса и подземних вода, дужно је да, у истом року, рударском инспектору и органу из става 1. овог члана, пријави почетак радова на изради сваке бушотине.

3. Одобрење за употребу рударских објеката

Члан 39.

Рударски објекат изграђен по главном и допунском рударском пројекту може се користити када се прибави одобрење за употребу рударског објекта (у даљем тексту: употребна дозвола).

Употребну дозволу, на захтев инвеститора, односно извођача радова издаје Министарство, у року од осам дана од дана пријема извештаја да је објекат подобан за употребу.

Употребна дозвола може се издати и за део рударског објекта који представља техничко-технолошку целину и може се као такав самостално користити.

Ако је за издавање одобрења за употребу рударског објекта посебним законом прописана обавеза претходног прибављања сагласности или дозволе других органа или организација, уз захтев из става 2. овог члана подноси се и та сагласност, односно дозвола.

Употребна дозвола издаје се у форми решења, које се у случају из става 3. овог члана издаје као привремено решење.

Члан 40.

Употребна дозвола може се издати ако се утврди:

1) да је рударски објекат или његов део изграђен у складу са рударским пројектом на основу кога је издато одобрење за извођење рударских радова у складу са техничким прописима, нормативима и стандардима чија је примена обавезна при изградњи рударских објеката;

2) да су испуњени прописани услови у погледу мера заштите на раду, заштите вода, заштите од пожара, заштите животне средине и други прописани услови за изградњу и коришћење те врсте објекта.

Члан 41.

Испуњеност услова из члана 40. овог закона, утврђује се техничким прегледом објекта.

Технички преглед рударског објекта обухвата, према природи рударског објекта, технички преглед рударских, машинских и грађевинских радова, електричних постројења (уређаја и инсталација) и постројења за заштиту животне средине, као и технички преглед рударске опреме и постројења.

Министар надлежан за послове рударства прописује ближе услове о вршењу техничког прегледа.

Члан 42.

Министарство може, обављање техничког прегледа рударског објекта или његовог дела, поверити предузећу или другом правном лицу које испуњава услове из члана 30. овог закона.

Технички преглед рударског објекта могу обављати, односно у обављању прегледа не могу учествовати предузећа и лица која су израдила, односно учествовала у изради рударског пројекта за тај објекат и предузећа која су вршила техничку контролу тог пројекта.

Трошкове техничког прегледа сноси инвеститор.

Члан 43.

Ако се ради утврђивања подобности рударског објекта за употребу мора вршити претходна провера инсталација, уређаја и постројења, стабилности или безбедности објекта, као и друга испитивања или када је то предвиђено рударским пројектом, може се одобрити пуштање тог објекта у пробни рад.

Одобрење за пуштање објекта у пробни рад издаје Министарство, на захтев инвеститора.

Одобрењем из става 2. овог члана утврђује се почетак и трајање пробног рада.

Пре пуштања објекта у пробни рад, инвеститор је дужан да обавести рударског инспектора о почетку пробног рада и да образује стручну комисију која ће пратити резултат тог рада.

По завршетку пробног рада, инвеститор је дужан да затражи технички преглед објекта и да стави на увид документацију о резултатима пробног рада.

5. Остале одредбе о експлоатацији минералних сировина

Члан 44.

Предузеће које врши експлоатацију минералних сировина, може, за своје потребе, користити воде које се отворе рударским радовима све до њиховог утока у сталне површинске воде, по прописима о водама и прописима о заштити животне средине.

Члан 45.

Ако се радови у јамама и површинским откопима и њиховим деловима или нафтним и гасним пољима, као и радови на геотермалним бушотинама морају привремено обуставити због непредвиђених околности (провала гасова или воде, проблеми у вези са горским ударом, јамски пожари, поремећаји на главним путевима за проветравање, пролажење, одводњавање и превоз, клизање терена, ерупције, промене режима вода и сл.) предузеће обавештава о разлозима обуставе радова рударског инспектора, најкасније у року од 24 сата од обуставе радова.

О привременој обуставе радова, која је унапред планирана, предузеће је дужно да обавести рударског инспектора, најкасније 15 дана пре обуставе радова.

Пре планиране обуставе радова из става 2. овог члана, која ће трајати дуже од 30 дана, предузеће је дужно да изврши потребно премеравање, допуну рударских планова и да сачини записник о разлозима обустављања радова, са навођењем опасности које се могу појавити приликом поновног отварања јаме или њеног дела, односно пуштања нафтног и гасног поља у поновну производњу.

За време привремене обуставе радова главни јамски простори и објекти на нафтним и гасним пољима морају се одржавати у таквом стању да се њима може пролазити без опасности.

Члан 46.

Ако из било ког разлога дође до потпуног и трајног обустављања експлоатације у појединим јамама или површинским откопима или у реверима за експлоатацију нафте и гаса, предузеће је дужно да обавести Министарство, најкасније 30 дана пре обуставе радова.

У случају из става 1. овог члана Министарство образује комисију која на лицу места испитује разлоге за обустављање радова и последице те обуставе.

Ако комисија из става 2. овог члана утврди да до обуставе радова није дошло из разлога више силе или кривицом другог, а да су настале штетне последице, Министарство ће предложити надлежном органу покретање поступка за утврђивање одговорности за штету насталу том обуставом.

Члан 47.

У случају трајне обуставе радова, предузеће је дужно да предузме све мере заштите рударског објекта и земљишта на коме су се радови изводили и мере заштите и санације животне средине ради обезбеђења живота и здравља људи и имовине, у свему према допунском рударском пројекту трајне обуставе радова. Предузеће је такође дужно да уради главни пројекат о затварању рудника у коме ће се тачно дефинисати сви потребни параметри за евентуално касније, поновно, отварање рудника.

Рударске планове и скице, мерачке књиге и осталу документацију о стању рударских радова у време обуставе рада, предузеће је дужно да преда на чување Министарству, заједно са главним пројектом о затварању рудника.

Документација из става 2. овог члана доступна је сваком правном лицу које је заинтересовано за обнову радова на напуштеном експлоатационом пољу.

За обнову радова из става 3. овог члана, прибавља се одобрење за извођење радова, у складу са одредбама овог закона.

Члан 48.

Предузеће је дужно да у току и по завршетку извођања радова на експлоатацији минералних сировина, а најкасније у року од једне године, од дана завршетка радова на површинама на којима су рударски радови завршени, изврши рекултивацију земљишта у свему према пројекту рекултивације земљишта, односно да предузме мере заштите земљишта на коме су се изводили радови и мере заштите и санације животне средине и вода, ради заштите живота и здравља људи и имовине.

О мерама из става 1. овог члана, извештава се Министарство, министарство надлежно за послове пољопривреде и водопривреде, односно заштите животне средине.

Члан 49.

З предузећу које врши експлоатацију минералних сировина право на штрајк се остварује под условом да се у време одржавања штрајка обезбеди сигурност објеката, уређаја и инсталација, заштита живота и здравља људи.

Члан 50.

Ради обезбеђивања услова из члана 49. овог закона, у предузећу које врши експлоатацију минералних сировина, у време штрајка обављају се послови којима се остварује:

1) одводњавање, проветравање, одржавање проходности путева у објекту и одржавање уређаја, опреме и инсталација;

2) завршетак започетих радова на осигурању, изолацији и транспорту ископина чије одлагање може угрозити животе и здравље запослених и безбедност рударских објеката, постројења и уређаја.

Забрањено је организовање и спровођење штрајка у јамским просторијама или у другим објектима и просторијама у којима постоји потенцијална опасност по живот и здравље људи.

Општим актом предузећа одређују се радна места у оквиру којих се врше послови из става 1. овог члана, а чије је обављање неопходно за обезбеђивање услова из члана 49. овог закона, као и објекти, односно просторије из става 2. овог члана.

Члан 51.

У случају повреда одредаба о штрајку утврђених овим законом, које могу имати за последицу наступање непосредне опасности или изузетно тешке последице за живот и здравље људи или њихову безбедност и безбедност имовине или друге штетне неотклоњиве последице, Министарство предузима мере неопходне за спречавање наступања тих последица и то:

1) увођење радне обавезе;

2) ангажовање радника из других техничко технолошких система и других радника - појединаца;

3) покретање поступка за утврђивање одговорности директора и чланова органа управљања.

6. Катастар експлоатационих поља

Члан 52.

Катастар експлоатационих поља води Министарство.

У катастар експлоатационих поља уносе се сви подаци из одобрења за експлоатацију на одређеном експлоатационом пољу, утврђено ограничење експлоатације, подаци о помоћним јамским градњама ван експлоатационог поља, настале измене у вези са корисником експлоатационог поља, као и подаци о обустављању радова.

Експлоатационо поље води се у катастру експлоатационих поља на име предузећа коме је дато одобрење за експлоатацију на том експлоатационом пољу.

Члан 53.

Министарство води и књигу исправа и евиденцију предузећа којима је дато одобрење за експлоатацију.

Књигу исправа сачињавају: уговор о давању на коришћење минералних сировина; одобрење за експлоатацију са свим прилозима поднетим уз захтев за издавање одобрења, као и други подаци који се односе на експлоатацију минералних сировина.

У катастар експлоатационих поља, књигу исправа и евиденцију предузећа којима је дато одобрење за експлоатацију, имају право увида сви заинтересовани субјекти.

III. РУДАРСКА МЕРЕЊА И РУДАРСКИ ПЛАНОВИ

Члан 54.

Предузеће је дужно да организује обављање послова рударских мерења и да на основу извршених мерења израђује планове, односно карте из којих се може утврдити стање рударских радова, њихов међусобни положај и положај рударских радова у односу на претходно изведене рударске радове, на објекте и воде на површини и на животну средину.

У оквиру послова рударских мерења, предузеће је дужно да израђује одговарајућу графичку документацију која садржи податке о променама на површини терена и о стању рударских објеката у експлоатационом пољу.

Члан 55.

Предузеће је дужно да за време извођења радова обезбеди:

- 1) ситуациони план - карту експлоатационог поља;
- 2) геолошку карту експлоатационог поља и његове околине са карактеристичним геолошким профилима;
- 3) план са уцртаном површинском ситуацијом и подземним просторима, односно површинским откопима и план праћења слегања терена;
- 4) планове појединих јама, односно јамских и површинских откопа;
- 5) откопне и етажне планове свих јамских и површинских рударских радова;
- 6) планове енергетске мреже (електричне мреже, компримираног ваздуха и др.) водоводне мреже, као и јамских постројења са основним техничким подацима;
- 7) планове проветравања јама и планове одбране и спасавања од изненадних опасности по живот и здравље људи и безбедност објеката,
- 8) хидролошке и тектонске планове, као и планове са назначеним местима за испуштање воде прописаног квалитета у пријемнике за рударске објекте са великим дотоком воде и сложенем тектоником.

Планови из става 1. тач. 4, 5. и 7. овог члана, морају се допуњавати сваког месеца према напредовању рударских радова, а планови из тач. 6. и 8. само када настану промене. Ако се јамски радови изводе у близини претходно изведених радова или напуштених делова јама, допуњавање планова врши се према потреби и у краћим роковима.

Планови се допуњавају и у краћим роковима кад се подземни радови изводе на подручју јамских пожара и акумулације воде, као и објеката на подручју из члана 11. овог закона.

у нове рударске планове морају се пренети сви детаљи из претходних рударских планова, као што су претходни јамски отвори, претходно изведени радови и раседи, висинске коте и други детаљи.

Копије планова из става 1. тач. 3. до 8. овог члана, предузеће је дужно да без одлагања, а најкасније у року од 8 дана, достави рударском инспектору.

Члан 56.

Предузеће које врши експлоатацију нафте и земних гасова мора обезбедити:

- 1) ситуациони план експлоатационог поља са назначењем свих истражних и експлоатационих бушотина и осталих уређаја;
- 2) геолошку карту експлоатационог поља и његове околине, са карактеристичним геолошким профилима;
- 3) технолошку шему експлоатације и шему експлоатационих објеката на нафтно-гасном пољу;
- 4) структурну карту са назначеним границама рубне воде,
- 5) податке и извештаје о бушењу, каротажним мерењима, зацевљењу, перфорацији, освајању и мерењу динамичког и статичког притиска, о количинама произведених флуида, гасном фактору и свим осталим физичко-хемијским анализама колектора и флуида.

Члан 57.

Ситуациони план експлоатационог поља и сва рударска мерења и графичка приказивања рударских радова морају бити повезани са тачкама државне тригонометријске мреже.

Члан 58.

О свим извршеним рударским мерењима, предузеће је дужно да води мерачке књиге. Мерачке књиге морају бити оверене на начин утврђен прописима о оверавању пословних књига.

Члан 59.

Министар надлежан за послове рударства ближе прописује начин вршења рударских мерења, чувања оригинала планова и карата, израде рударских планова и њихове размере, као и вођење мерачких књига и интерног катастра непокретности рудника.

IV. ЗАШТИТНЕ МЕРЕ

Члан 60.

Ради заштите живота и здравља запослених, предузеће је дужно да:

- 1) уреди заштиту запослених на раду, у складу са специфичностима и опасностима које се могу појавити;
- 2) организује обављање послова заштите на раду, у складу са овим законом и прописима о заштити на раду;
- 3) обезбеди лична заштитна средства и личну заштитну опрему запосленима,
- 4) обезбеди заштиту од пожара, хаварија, акцидената и других удеса и да организује послове спасавања,
- 5) организује проверу знања запослених из области заштите на раду и акције спасавања у случају изненадних опасности по живот и здравље људи и безбедност објеката.

Члан 61.

Ради заштите вода и животне средине, предузеће је дужно да:

- 1) планира мере којима се спречава угрожавање режима вода и животне средине, односно мере рекултивације и санације и да обезбеди извршење прописаних мера;
- 2) води податке о врстама и количинама опасних и штетних материја које користи у вршењу делатности, односно да води податке о врстама и количинама опасних, штетних и отпадних материја које испушта или одлаже у животну средину;
- 3) спроводи мере и услове за спречавање угрожавања режима вода и животне средине садржане у анализи утицаја обављања делатности на животну средину и режим вода.

Члан 62.

Мерама заштите вода и животне средине обезбеђује се:

- 1) непосредна контрола спровођења прописаних мера заштите вода и животне средине;
- 2) израда планова заштите од хаварија, акцидената и других удеса;
- 3) праћење утицаја вршења делатности на режим вода и на животну средину;
- 4) давање предлога за предузимање мера заштите и унапређивања животне средине и режима вода.

Члан 63.

За организовање, спровођење и унапређивање послова заштите на раду и заштите вода и животне средине и за спровођење и унапређивање мера заштите на раду и мера заштите вода и животне средине, одговоран је директор предузећа, као и лица са посебним овлашћењима утврђеним актом о организацији и систематизацији радних места у предузећу.

Члан 64.

Предузеће, према специфичности техничко-технолошког процеса, организује послове спасавања и послове заштите од пожара, хаварија, акцидената и других удеса.

Послове спасавања и заштите од пожара обављају запослени који су за то способни у складу са посебним прописима.

Члан 65.

Предузеће је дужно да води књигу рударског надзора у коју се уписују наређења рударског инспектора издата на лицу места у случају непосредне опасности по живот и здравље запослених и веће материјалне штете.

У књигу из става 1. овог члана уписују се и наређења директора и других лица са посебним овлашћењима, која се односе на заштиту на раду и која су издата на лицу места.

Књига рударског надзора води се за сваку јаму, површински коп, бушеће и ремонтно постројење, експлоатационо поље при производњи нафте и гаса, као и за објекте припреме минералних сировина.

Члан 66.

Забрањено је у рударске подземне просторије и остале рударске објекте у којима се појављују метан и други запаљиви гасови или опасна угљена прашина и у зоне опасности од експлозија на објектима који се налазе на нафтним и гасним пољима, уношење лако запаљивих материја, прибора за пушење или других средстава која могу изазвати пожар, упалу или експлозију, што мора бити обележено знацима упозорења на видним местима.

У рударске подземне просторије, као и остале рударске објекте, могу се уносити и користити апарати за заваривање, само под условима и на начин утврђен посебним прописима.

Запослени који рукује магацином, складиштем или руководи превозом и преносом експлозивних средстава или обавља послове минирања, као и друга лица која по било ком основу долазе у складишне просторије или помажу при превозу и преносу експлозивних средстава и минирању, морају се придржавати прописаних мера заштите на раду, заштите животне средине и мера заштите од пожара.

Одговорна лица и други запослени који учествују у технолошком процесу и обављају стручне послове заштите на раду, дужни су да спроводе и контролишу спровођење мера заштите на раду и мера заштите од пожара које се односе на заштиту од опасности експлозије метана, других опасних гасова или угљене прашине или од агресивне минералне прашине, јонизујућих зрачења, силикозе, провале воде или пожара.

Члан 67.

Задржавање радника у јамским просторијама после радног времена, дозвољено је само ради обављања послова техничко-технолошког процеса одобреног од стране техничког руководиоца рударског објекта.

Члан 68.

Запослени и одговорна лица дужни су да раде са пуном пажњом ради безбедности свог живота и здравља и живота и здравља осталих запослених, заштите рударских објеката, средстава рада и других материјалних добара и да се придржавају утврђених мера заштите на раду.

Запослени и одговорна лица која се не придржавају утврђених мера заштите на раду, заштите од пожара и других мера утврђених овим законом, чине тежу повреду радне обавезе.

Члан 69.

Сваки запослени је дужан да без одлагања обавести одговорно лице о свакој појави опасности при извођењу рударских радова, а нарочито о појави експлозивних, загушљивих и отровних гасова, о провали воде, пожару, клизању земљишта или другим појавама које могу угрозити безбедност запослених, материјалних добара и имовине и живот и здравље људи.

Одговорно лице дужно је да у случају из става 1. овог члана, предузме све неопходне мере за спречавање наступања тежих последица по безбедност запослених и имовине и да о томе, без одлагања, обавести рударског инспектора и орган унутрашњих послова и другу надлежну инспекцију.

Члан 70.

О појавама из члана 69. овог закона, предузеће води евиденцију која нарочито садржи: податке о врсти појаве; времену њеног трајања, узрока настанка и штету која је уследила настанком појаве, као и податке о утврђеној одговорности.

Предузеће је дужно да без одлагања извести рударског инспектора и орган унутрашњих послова о сваком смртном случају, групној повреди и тежој повреди на раду у предузећу, а у случају хаварија, акцидентата и других удеса, надлежну инспекцију.

Члан 71.

Предузећа су дужна да у случају несреће или удеса једна другима неодложно пружају помоћ, осим у случају када пружање те помоћи није могуће због сопствене опасности.

Члан 72.

У случају опасности за предузеће, сопственици и корисници земљишта дужни су да дозволе да се на њиховом земљишту изврше неопходни радови потребни за отклањање опасности.

У случају из става 1. овог члана предузеће је дужно надокнадити причињену штету.

Члан 73.

У погледу мера заштите на раду и заштите животне средине и других мера заштите које се односе на извођење рударских радова које нису уређене овим законом, примењиваће се одредбе посебних прописа којима се уређују те мере заштите.

V. СТРУЧНА СПРЕМА ЗА ОБАВЉАЊЕ ОДРЕЂЕНИХ ПОСЛОВА ПРИ ЕКСПЛОАТАЦИЈИ МИНЕРАЛНИХ СИРОВИНА

Члан 74.

Послове техничког руковођења и стручног надзора, израде и техничке контроле рударских пројеката, самосталног обављања рударских мерења, самосталног руковања експлозивним средствима и друге стручне послове при експлоатацији минералних сировина, могу обављати запослени који у погледу степена и врсте школске спреме и радног искуства испуњавају прописане услове и који имају овлашћење за обављање тих послова.

Члан 75.

Послове техничког руковођења може обављати лице које има високу школску спрему рударске струке, три године радног искуства на одговарајућим пословима и овлашћење за обављање тих послова.

Члан 76.

Послове стручног надзора при експлоатацији минералних сировина може обављати лице које има средњу школску спрему рударске, односно друге одговарајуће струке, три године радног искуства на одговарајућим пословима и овлашћење за обављање тих послова.

Члан 77.

Израду рударских пројеката може обављати лице које има високу школску спрему рударске струке и овлашћење за пројектовање.

Израду појединих делова рударског пројекта могу обављати лица која имају високу школску спрему одговарајуће струке и овлашћење за пројектовање.

Члан 78.

Израдом главног и допунског рударског пројекта може руководити лице (одговорни пројектант) које има високу школску спрему рударске струке, три године радног искуства на пословима техничког руковођења, надзора и другим стручним пословима у рударским објектима за које се пројекат израђује и овлашћење за пројектовање.

Члан 79.

Рударским мерењем и израдом рударских планова може руководити лице са високом школском спремом рударске или геодетске струке, три године радног искуства и овлашћењем за обављање тих послова.

Рударска мерења и израду рударских планова може обављати лице са средњом школском спремом рударског или геодетског смера.

Члан 80.

Пословима заштите на раду може руководити лице које има високу школску спрему рударске струке, три године радног искуства на одговарајућим пословима и овлашћење за обављање тих послова.

Члан 81.

Овлашћење за обављање послова техничког руковођења, стручног надзора, пројектовања и других стручних послова утврђених овим законом, стиче се полагањем стручног испита.

Стручни испит из става 1. овог члана полаже се пред комисијом коју образује министар надлежан за послове рударства.

Министар надлежан за послове рударства ближе прописује начин, услове и програм за полагање стручног испита, као и услове за обављање осталих стручних послова при експлоатацији минералних сировина.

VI. ИНСПЕКЦИЈСКИ НАДЗОР

Члан 82.

Инспекцијски надзор над применом одредаба овог закона и прописа донетих за његово спровођење, врши Министарство преко републичких рударских инспектора.

Члан 83.

Послове рударског инспектора може обављати лице које има високу школску спрему рударске струке, или електро струке електро-енергетског смера, односно машинске струке и радно искуство од најмање пет година на пословима експлоатације минералних сировина и положен стручни испит.

Рударски инспектор који врши надзор над рударским објектима који су угрожени метаном или опасном угљеном прашином, мора имати поред услова из става 1. овог члана, најмање три године радног искуства у јамама са метаном или опасном угљеном прашином, или на пословима истраживања и експлоатације нафте и гаса.

Члан 84.

У вршењу надзора над применом мера заштите на раду у рударским објектима рударски инспектор има у свему овлашћења и дужности инспектора рада, предвиђене прописима о заштити на раду.

Предузеће је дужно да омогући инспектору улазак у пословне и погонске просторије, узимање узорака минералних сировина и погонског материјала у циљу испитивања, као и обезбеђивање других доказа.

Члан 85.

Рударски инспектор је овлашћен и дужан да нарочито проверава да ли се:

- 1) при извођењу рударских радова примењују прописане мере и нормативи заштите на раду и прописи о безбедности лица и непокретних и покретних ствари;
- 2) експлоатација минералних сировина врши на основу одобрења за експлоатацију и сагласно том акту, односно сагласно одредби члана 14. овог закона;
- 3) експлоатација врши на нивоу параметара из рударског пројекта у погледу степена искоришћености утврђених резерви минералних сировина и њиховог квалитета;
- 4) при извођењу рударских радова у свему примењују технички прописи који се односе на те радове;
- 5) истовремено са експлоатацијом минералних сировина врше истраживања ради обнављања рудног блага;
- 6) рударски објекти у јамама и на површини граде у складу са техничким прописима и пројектима;
- 7) рударски радови на припреми и експлоатацији изводе по годишњем плану тих радова;
- 8) врше прописана рударска мерења, правилно израђују и редовно допуњавају рударски планови и остала документација потребна за извођење рударских радова и уредно воде мерачке књиге;
- 9) примењују прописани услови за распоређивање запослених на одговарајуће послове и врши њихово оспособљавање за рад на одређеним пословима;
- 10) транспорт, ускладиштење и руковање експлозивним материјалом и течним горивом врши на прописан начин;
- 11) припремни радови као и радови на откопавању откривке на површинским коповима врше у складу са пројектом;
- 12) запуњавање откопаних простора или подземној експлоатацији, врши у складу са пројектом методе откопавања.

Рударски инспектор је овлашћен да нареди да се:

- 1) утврђене неправилности и недостаци отклоне у року који он одреди;
- 2) обустави даљи рад на рударском објекту или извођење појединих радова, ако:
  - а) у одређеном року нису отклоњене утврђене неправилности и недостаци;
  - б) се радови на експлоатацији врше без одобрења за извођење радова или се не врше према техничкој документацији на основу које је издато одобрење;
  - в) утврди недостатке који представљају непосредну опасност по живот и здравље људи или опасност по имовину.

Поред предузимања мера из става 1. овог члана, инспектор је овлашћен и да:

- 1) одреди мере обезбеђења у случају опасности за живот и здравље људи или за безбедност имовине;
- 2) поднесе пријаву надлежном органу за учињено кривично дело или привредни преступ и да поднесе захтев за покретање прекршајног поступка;
- 3) обавести други орган, ако постоје разлози за предузимање мера за које је тај орган надлежан.

Предузеће коме је решењем наложено отклањање недостатака и неправилности у смислу става 2. тачка 1. овог члана дужно је да по њиховом отклањању о томе обавести рударског инспектора у року одређеном решењем, који не може бити дужи од осам дана.

Члан 86.

Предузеће у коме се догоди смртни или групни несрећни случај, дужно је да о томе обавести рударског инспектора.

Рударски инспектор је дужан да одмах на лицу места испита узроке смртних и групних несрећних случајева, као и да нареди мере које се без одлагања морају предузети и да у најкраћем року поднесе надлежним органима образложени извештај са мишљењем о узроцима несреће.

Члан 87.

Против решења рударског инспектора може се изјавити жалба министру надлежном за послове рударства, у року од осам дана од дана пријема решења.

Жалба изјављена против решење рударског инспектора не одлаже извршење решења.

Члан 88.

Рударски инспектор дужан је да изврши инспекцијски преглед рударских радова и објеката најмање једанпут годишње, а рударских објеката угрожених метаном и опасном угљеном прашином, најмање једанпут у шест месеци.

VII. КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

1. Кривична дела

Члан 89.

Ко организује или учествује у спровођењу штрајка у јамским просторијама или другим објектима и просторијама из члана 50. став 2. овог закона, казниће се затвором од једне до пет година.

Члан 90.

Ко у јаму са метаном или другим запаљивим гасом или опасном угљеном прашином или у објекат на нафтном и гасном пољу унесе лако запаљиву материју или друге ствари чије је уношење у такву јаму, односно објекат забрањено (члан 66. став 1. овог закона), казниће се затвором од једне до пет година.

За покушај дела из става 1. овог члана, учинилац ће се казнити.

Ако је дело из ст. 1. и 2. овог члана учињено из нехата, учинилац ће се казнити новчаном казном или затвором до једне године.

Члан 91.

Ко се, улазећи по било ком основу у магацин, складиште или спремиште експлозивних средстава не придржава прописаних мера заштите на раду (члан 66. став 3. овог закона) казниће се затвором од једне до пет година.

Члан 92.

Ко не врши спровођење и контролу спровођења прописаних мера заштите на раду, које се односе на заштиту од експлозије метана, других опасних гасова или угљене прашине, или од агресивне минералне прашине, јонизујућих зрачења, провале воде или пожара (члан 66. став 4. овог закона), казниће се затвором од једне до пет година.

2. Привредни преступи

Члан 93.

Новчаном казном од 15.000 до 80.000 нових динара, казниће се за привредни преступ правно лице, ако:

1) врши експлоатацију минералних сировина без одобрења за експлоатацију (члан 17);

2) изводи рударске радове без одговарајуће техничке документације и без одобрења надлежног органа (чл. 26. и 35);

3) при изради рударског пројекта не поступи у складу са чланом 30. став 2. овог закона;

4) не изврши техничку контролу рударског пројекта сагласно одредбама члана 32. овог закона;

5) отпочне са коришћењем објекта, просторија и уређаја пре него што прибави употребну дозволу (члан 39);

6) не изврши технички преглед рударског објекта сагласно одредбама члана 41. овог закона.

За радњу из става 1. овог члана казниће се и одговорно лице у правном лицу, новчаном казном од 1.000 до 5.000 нових динара.

Члан 94.

Новчаном казном од 10.000 до 50.000 нових динара казниће се за привредни преступ правно лице, ако:

1) не обезбеђује оптимално техно-економско искоришћавање лежишта минералних сировина у складу са савременим научним достигнућима и ако се не придржава прописа о заштити на раду или других прописа о заштити живота и здравља запослених, као и мера заштите за безбедност лица и имовине (члан 9);

2) без прописане сагласности експлоатише минералне сировине на подручју на коме је за ове радове потребна посебна сагласност (члан 11);

3) не поступа у складу са чланом 13. став 4. тачка 1) и ст. 6. и 7;

4) при извођењу радова на упрошћеном рударском пројекту не поступи у складу са одредбама члана 37. овог закона;

5) не пријави у одређеном року почетак експлоатационих радова (члан 38);

6) не поступи у складу са чл. 43, 47, 48. и чланом 50. став 3. овог закона;

7) нема рударске планове или их редовно не допуњава (члан 55);

8) не организује обављање послова заштите на раду, противпожарне заштите и спасавања или се не снабде потребном опремом и не организује послове заштите вода и животне средине (чл. 60. и 61);

9) не води књигу рударског надзора (члан 65);

10) настави са извођењем радова по пријему решења о забрани њиховог извођења пре него што отклони утврђене неправилности и недостатке (члан 85. став 2. тачка 2).

За радњу из става 1. овог члана казниће се и одговорно лице у правном лицу, новчаном казном од 1.000 до 5.000 нових динара.

3. Прекршаји

Члан 95.

Новчаном казном од 3.000 до 10.000 нових динара казниће се за прекршај правно лице ако:

1) у прописаном року не донесе годишњи план радова за отварање и експлоатацију минералних сировина (члан 27. став 2);

2) у одређеном року не обавести надлежне органе о обустави радова или о смртном или групном несрећном случају (члан 45. став 2. и члана 70. став 2);

3) не води евиденцију о појавама насталих опасности при извођењу рударских радова, о узроцима и последицама тих појава (члан 70. став 1);

4) не омогући рударском инспектору улазак у пословне и погонске просторије или разгледање планова, извештаја и друге документације о стању рударских радова, или ако на други начин омета рударског инспектора у вршењу инспекцијског надзора (члан 84. став 2);

5) по отклањању недостатака и неправилности о томе не обавести рударског инспектора у одређеном року (члан 85. став 4).

За радњу из става 1. овог члана казниће се и одговорно лице у правном лицу новчаном казном од 300 до 1.000 нових динара.

Члан 96.

Новчаном казном од 300 до 1.000 нових динара казниће се за прекршај физичко лице ако врши испирање племенитих метала из речних наноса без одобрења, или ако испране количине племенитих метала не преда Народној банци Југославије, односно врши експлоатацију на свом земљишту супротно одредбама овог закона (члан 13. ст. 3. и 4. тачка 2) и ст. 6. и 7).

Члан 97.

Новчаном казном од 100 нових динара казниће се за прекршај на лицу места запослени у предузећу ако не спроводи мере заштите на раду у смислу одредбе члана 68. став 1. овог закона.

Новчану казну из става 1. овог члана изриче и наплаћује рударски инспектор на лицу места.

VIII. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 98.

Предузећа и друга правна лица којима је до дана ступања на снагу овог закона издато одобрење за експлоатацију минералних сировина, настављају са експлоатацијом минералних сировина под условима под којима су стекли то право, с

тим што су дужна да плаћају накнаду у складу са актом Владе из члана 16. став 1. овог закона, почев од 1. јануара 1996. године.

Износ средстава која предузећа и друга правна лица из става 1. овог члана плаћају на име накнаде за коришћење минералних сировина, утврђује се уговором који закључују Министарство и та предузећа и друга правна лица, најкасније до 31. децембра 1995. године.

Члан 99.

До доношења прописа из члана 29. овог закона, примењиваће се Правилник о садржини рударских пројеката ("Службени гласник Републике Србије", број 10/84).

Члан 100.

Даном ступања на снагу овог закона престају да важе:

1) Закон о рударству ("Службени гласник СРС", пречишћен текст број 37/86 и бр. 11/87 и 37/88);

2) одредбе члана 9. Закона о изменама закона којима су одређене новчане казне за привредне преступе ("Службени гласник СРС", број 6/89);

3) одредбе члана 63. Закона о валоризовању новчаних казни за прекршаје из републичких закона којима су одређене новчане казне за прекршаје ("Службени гласник РС", број 53/93).

Члан 101.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Србије".

ИЗМЕНЕ

Члан 431. тачка 2) Кривичног законика

*Законик је објављен у "Службеном гласнику РС",
бр. 85/2005 од 6.10.2005. године.*

Члан 431.

(2) Даном ступања на снагу овог законика престају да важе кривичноправне одредбе садржане у:

...

- члану 92. Закона о рударству ("Службени гласник РС", број 44/95);

...

Члан 59. Закона о изменама закона којима су одређене новчане казне за привредне преступе и прекршаје

*Закон је објављен у "Службеном гласнику РС", бр.
101/2005 од 21.11.2005. године.*

Члан 59.

У **Закону о рударству** ("Службени гласник РС", број 44/95), у члану 93. став 1. речи: "од 15.000 до 80.000 нових динара" замењују се речима: "од 300.000 до 3.000.000 динара".

У ставу 2. речи: "од 1.000 до 5.000 нових динара" замењују се речима: "од 50.000 до 200.000 динара".

У члану 94. став 1. речи: "од 10.000 до 50.000 нових динара" замењују се речима: "100.000 до 2.000.000 динара".

У ставу 2. речи: "од 1.000 до 5.000 нових динара" замењују се речима: "од 50.000 до 100.000 динара".

У члану 95. став 1. речи: "од 3.000 до 10.000 нових динара" замењују се речима: "50.000 до 500.000 динара".

У ставу 2. речи: "од 300 до 1.000 нових динара" замењују се речима: "од 10.000 до 50.000 динара".

У члану 96. речи: "од 300 до 1.000 нових динара" замењују се речима: "од 5.000 до 30.000 динара".

У члану 97. став 1. речи: "од 100 нових динара" замењују се речима: "од 5.000 динара".

На основу члана 83. тачка 3. Устава Републике Србије, доносим

Указ о проглашењу Закона о изменама и допунама Закона о рударству

Проглашава се Закон о изменама и допунама Закона о рударству, који је донела Народна скупштина Републике Србије, на Другој седници Првог редовног заседања Народне скупштине Републике Србије у 2006. години, 17. априла 2006. године.

ПР број 5

У Београду, 18. априла 2006. године

Председник Републике,
Борис Тадић, с.р.

Закон о изменама и допунама Закона о рударству

*Закон је објављен у "Службеном гласнику РС", бр.
34/2006 од 18.4.2006. године.*

Члан 1.

У Закону о рударству ("Службени гласник РС", број 44/95) у члану 1. став 1. речи: "рудног блага" замењују се речима: "минералних сировина".

Члан 2.

Члан 2. мења се и гласи:

"Минералне сировине, као природно добро у државној својини, могу се користити под условима и на начин утврђен овим законом.

За коришћење минералних сировина плаћа се накнада, у складу са законом.

Минералне сировине, у смислу овог закона, сматрају се све неорганске и органске сировине у чврстом, течном и гасовитом стању које се налазе у лежишту, у наносима, као и техногене минералне сировине настале процесом експлоатације (у даљем тексту: минералне сировине)."

Члан 3.

У члану 3. став 1. тачка 5) после речи: "ировине" додају се речи: "које су резултат експлоатације и прераде минералних сировина".

Члан 4.

У члану 4. став 1. после речи: "припреми" запета и реч: "развија" бришу се.

У ставу 2. речи: "и оплемењивању" бришу се.

Члан 5.

Члан 5. мења се и гласи:

"Припремом минералних сировина, у смислу овог закона, сматрају се сви процеси: уситњавања минералних сировина (дробљење, просејавање, млевење, класирање), концентрације и/или сепарације корисних минерала од јаловине (ручно или аутоматско одабирање, гравитацијска, флотацијска, магнетска и електростатичка концентрација, лужење минералних сировина и ископина и даље припремање раствора у циљу

концентрације корисних компоненти), одводњавање производа концентрације односно сепарације (згушњавање, филтрирање и сушење). Под припремом минералних сировина сматрају се и сви процеси окрупњавања минералних сировина и концентрата (пелетизација и брикетирање), сепарације песка, шљунка и камена, као и процеси примарне прераде украсног и другог камена."

Члан 6.

Члан 6. брише се.

Члан 7.

У члану 7. после речи: "уређаја;" речи: "отварању, разради", замењују се речима: "припреми, отварању".

Члан 8.

У члану 8. тачка 1) речи: "објекти, постројења и уређаји " замењују се речима: "објекти и постројења".

У тачки 2) после речи: "минералних сировина" додају се речи: "и припреми минералних сировина".

У тачки 5) после речи: "нафте" ставља се запета и додају се речи: "као и других материја на експлоатационом пољу".

У тачки 8) тачка се замењује се тачком и запетом. После тачке 8) додаје се тачка 9) која гласи:

"9) објекти и постројења који служе за сепарацију песка, шљунка и камена."

Члан 9.

У члану 10. речи: "истраживања ради обнављања резерви" замењују се речима: "доистраживања ради иновирања стања резерви".

Члан 10.

У члану 12. тачка се замењује запетом и додају се речи: "односно надлежни орган аутономне покрајине када се експлоатација минералних сировина врши на територији аутономне покрајине".

Члан 11.

После члана 12. додаје се ново поглавље Ia и члан 12a који гласе:

"Ia АГЕНЦИЈА ЗА РУДАРСТВО

Члан 12a

Образује се Агенција за рударство, као посебна организација за обављање стручних послова везаних за остваривање циљева утврђених стратегијом управљања минералним сировинама Републике Србије (у даљем тексту: Агенција).

Агенција има својство правног лица.

Агенција обавља послове који се односе на:

1) учествовање у изради стратегије управљања и развоја минералних сировина Републике Србије;

2) праћење и прогнозирање трендова производње и цена берзанских и других минералних сировина у земљи и иностранству;

3) учествовање у изради биланса резерви свих минералних сировина;

4) пружање информација о међународним кретањима и најбољој пракси у области рударства;

5) учествовање у организовању семинара и промотивних активности из области рударства, пружање консултантских услуга и периодично издавање информатора из домена своје делатности;

6) учествовање у припреми документације за давање концесија на експлоатацију и истраживање минералних сировина;

7) учествовање у припреми подзаконских аката и правилника о техничким нормативима и других техничких прописа;

8) промовисање улагања у минералне сировине Републике Србије;

9) издавање лиценци у складу са овим законом.

Агенција једном годишње подноси извештај Влади о свом раду у претходној години са предлогом мера."

Члан 12.

Члан 13. мења се и гласи:

"Експлоатацију минералних сировина може да обавља привредно друштво, предузеће односно друго правно лице (у даљем тексту: предузеће) које је регистровано

за обављање те делатности и које има лиценцу за извођење рударских радова и за вршење стручног надзора над рударским радовима."

Члан 13.

После члана 13. додаје се члан 13а који гласи:

"Члан 13а

Предузеће може за сопствене потребе на земљишту чији је власник односно корисник да врши експлоатацију ломљеног камена до 3000 m³, украсног камена до 150 m³, песка и шљунка до 1500 m³ и опекарске глине до 1000 m³, по претходно прибављеном одобрењу које издаје Министарство.

Уз захтев за издавање одобрења за експлоатацију из става 1. овог члана доставља се:

- 1) доказ о својини или праву коришћења земљишта;
- 2) упрошћени рударски пројекат;
- 3) уговор са овлашћеним извођачем рударских радова;
- 4) акт општинског органа надлежног за послове уређења простора и земљишта у коме је наведена намена и количина минералне сировине;
- 5) мишљење органа локалне самоуправе надлежног за послове заштите животне средине. Физичко лице може да обавља експлоатацију ломљеног камена до 300 m³, украсног камена до 30 m³, песка и шљунка до 100 m³ и опекарске глине до 80 m³, на сопственом земљишту на основу пријаве коју подноси општинском органу надлежном за послове уређења простора и земљишта и Министарству, најкасније осам дана пре почетка извођења радова.

За коришћење минералних сировина у количинама из ст. 1. и 3. овог члана не плаћа се накнада.

Испирање племенитих метала и других минерала из речних наноса може се одобрити и физичком лицу под условом да све испране количине метала месечно понуди Народној банци Србије по тржишним ценама."

Члан 14.

Чланови 14. и 15. бришу се.

Члан 15.

Члан 16. се мења и гласи:

"Предузеће које врши експлоатацију минералних сировина плаћа накнаду за коришћење минералних сировина у складу са овим законом.

Накнада из става 1. овог члана утврђује се према следећим основама:

1) за све врсте угља и уљних шкриљаца	1% од укупног прихода;
2) за угљоводонике у течном и гасовитом стању (нафта и гас) и остале природне гасове	3% од укупног прихода;
3) за радиоактивне сировине	2% од укупног прихода;
4) све металичне сировине	3% од нето прихода од топионице;
5) техногене сировине које су резултат експлоатације и прераде минералних сировина	4% од укупног прихода;
6) за неметаличне сировине и сировине за добијање грађевинског материјала	5% од укупног прихода;
7) за све врсте соли и соних вода	1% од укупног прихода;
8) за подземне воде из којих се добијају корисне минералне сировине и геотермална енергија, као и подземне воде везане за рударску технологију и гасове који се са њима јављају	1% од укупног прихода.

Укупан приход из става 2. овог члана представља износ који предузеће остварује од искоришћених или продатих минералних сировина, одређен на основу начела

узрочности прихода и расхода, у складу са опште прихваћеним међународним стандардима и реалном тржишном вредношћу минералног производа које користи предузеће.

Нето приход од топионице према ставу 2. овог члана представља укупан приход од продаје крајњег производа умањен за трошкове топљења, рафинације, транспорта, претовара, осигурања и продаје, одређен на основу начела узрочности прихода и расхода, у складу са опште прихваћеним међународним стандардима. Нето приход од топионице не може се умањивати по основу амортизације, трошкова капитала или пореских олакшица.

Накнада се плаћа за све компоненте минералне сировине које се користе или продају, а не плаћа се за узорке минералних сировина који се користе за техничко-технолошка испитивања.

Принудну наплату и контролу обрачуна и уплате накнаде за коришћење минералних сировина врши надлежни порески орган. У погледу принудне наплате, контроле, камате и застарелости накнаде за коришћење минералних сировина, сходно се примењују одредбе закона којим је уређен порески поступак.

Начин плаћања накнаде из овог члана ближе одређује Министар споразумно са министром надлежним за финансије."

Члан 16.

После члана 16. додаје се нови члан 16а који гласи:

"Члан 16а

Средства остварена од накнаде за коришћење минералних сировина у висини од 50% су приход Републике Србије, а у висини од 50% су приход општине на чијој територији се врши експлоатација.

Када се експлоатација минералних сировина врши на територији аутономне покрајине, средства која су приход Републике Србије, у складу са ставом 1. овог члана, у висини од 40% су приход Републике Србије, у висини од 10% су приход аутономне покрајине, а у висини од 50% су приход општине на чијој територији се врши експлоатација."

Члан 17.

Члан 17. се мења и гласи:

"Експлоатација минералних сировина врши се на основу одобрења за експлоатацију, у року одређеном одобрењем и по динамици и у количинама предвиђеним рударским пројектом и осталом техничком документацијом израђеном у складу са законом.

Одобрење из става 1. овог члана издаје Министарство.

Одобрење за експлоатацију издаје се по захтеву носиоца истраживања минералне сировине на простору на коме ће се обављати експлоатација те минералне сировине.

Захтев за продужење рока у одобрењу из става 1. овог члана може се поднети пре истека рока у одобрењу."

Члан 18.

После члана 17. додаје се нови члан 17а који гласи:

"Члан 17а

Предузеће коме је издато одобрење за експлоатацију и Министарство закључују уговор којим се ближе одређују права и обавезе везане за процес експлоатације минералне сировине а нарочито: висина, рокови, начин и услови плаћања накнаде за коришћење минералних сировина, права и обавезе у погледу предузимања мера на обезбеђивању опште сигурности, заштите околине и других мера при експлоатацији одређене врсте минералне сировине."

Члан 19.

У члану 18. тачки 1) после броја: "1:25000" додају се речи: "или у одговарајућој размери".

У тачки 2) речи: "према прописима о геолошким истраживањима" замењују се речима: "на основу извршених истраживања у складу са важећим прописима о класификацији и категоризацији резерви минералних сировина".

Тачка 3) мења се и гласи:

"3) студија изводљивости експлоатације лежишта минералних сировина са приказом услова и начина експлоатације, припреме минералних сировина, пласмана минералних сировина, мера заштите и санације животне средине и утицаја на друштвену заједницу, потребних новчаних средстава која ће бити ангажована и броја запослених;"

Члан 20.

У члану 19. у тачки 4) после речи: "експлоатацијом" додају се речи: "а који не може бити краћи од шест месеци", а тачка на крају замењује се тачком и запетом.

После тачке 4) додаје се тачка 5) која гласи:

"5) рок на који се даје минерална сировина на коришћење."

Члан 21.

У члану 20. после тачке 3) тачка се замењује тачком и запетом и додају се три тачке које гласе:

"4) не испуњавају права и обавезе из уговора закљученог у складу са овим законом;

5) благовремено у складу са овим законом не достави надлежном Министарству годишњи оперативни план за наредну календарску годину;

6) не изводе рударски радови у току од годину дана непрекидно."

Члан 22.

После члана 20. додаје се нови члан 20а који гласи:

"Члан 20а

Одобрење за експлоатацију престаје да важи:

1) на захтев предузећа;

2) трајном обуставом вршења експлоатације;

3) истеком рока на који се даје минерална сировина на коришћење;

4) раскидом уговора."

Члан 23.

У члану 21. став 1. речи: "по претходно спроведеном поступку за давање на коришћење минералних сировина" замењују се речима: "под условима и на начин прописаним овим законом".

У ставу 2. после речи: "законом" тачка се замењује запетом и додају се речи: "ако се тиме не омета експлоатација већ претходно одобрене минералне сировине."

Члан 24.

У члану 24. став 3. мења се и гласи:

"Ако постоје услови за отварање више рударских објеката на једном експлоатационом пољу, одобрењем за експлоатацију експлоатационо поље може се ограничити само на један део лежишта минералне сировине."

Члан 25.

Одобрење за експлоатацију, издато предузећу чија се имовина која служи за експлоатацију минералних сировина, продаје у поступку приватизације, може се пренети на купца те имовине уговором који закључују продавац имовине, купац имовине, Министарство и Агенција за приватизацију.

На уговор из става 1. овог члана претходну сагласност даје Влада, на предлог Министарства.

Уговор из става 1. овог члана закључен без сагласности Владе ништав је.

Обавезни елементи уговора из става 1. овог члана су одредбе о инвестиционом улагању купца имовине и његовим обавезама по основу социјалног програма.

Члан 26.

У члану 26. став 1. мења се и гласи:

"Рударски радови изводе се у складу са техничком документацијом за извођење рударских радова."

У ставу 2. речи: "А и Б категорије" замењују се речима: "категоризованих и класификованих резерви у складу са прописима о геолошким истраживањима".

Члан 27.

У члану 27. став 1. после речи: "годишње" додаје се реч: "оперативне".

У ставу 2. речи: "31. децембра" замењују се речима: "30. новембра".

Члан 28.

У члану 28. став 2. мења се и гласи:

"Главни рударски пројекат израђује се за изградњу нових подземних и површинских рударских објеката и реконструкцију система отварања и припреме рударских објеката ради експлоатације лежишта минералних сировина, као и за отварање нових рудних лежишта у постојећим рудницима. Као подлога за главни рударски пројекат узима се више од 50% утврђених билансних резерви минералних сировина."

У ставу 3. после речи: "објеката" додају се запета и речи: "реконструкцију система отварања и припреме".

Став 4. мења се и гласи:

"Упрошћени рударски пројекат израђује се за:

1) сва одступања од главног или допунског рударског пројекта ако се не мења основна концепција наведених пројеката, с тиме да рударски радови на експлоатацији лежишта обрађени упрошћеним рударским пројектом могу трајати до две године;

2) експлоатацију малих рудних тела до 15 хиљада тона у оквиру експлоатационог поља чија експлоатација неће трајати дуже од једне године;

3) рударске радове при истраживању минералних сировина;

4) рударске радове при експлоатацији за сопствене потребе у складу са овим законом;

5) за израду појединачних бушотина за нафту, гас и подземне воде, као и за надземне објекте за експлоатацију, припрему и транспорт нафте, гаса и подземне воде."

Став 5. брише се.

Члан 29.

У члану 29. после речи: "пројеката," додају се речи: "студије изводљивости експлоатације," а после речи: "годишњих" додаје се реч: "оперативних".

Члан 30.

У члану 30. став 1. мења се и гласи:

"Рударске пројекте може израђивати предузеће које има лиценцу за пројектовање рударских пројеката, а техничку контролу може вршити предузеће које има лиценцу за вршење техничке контроле рударских пројеката и објеката."

Члан 31.

После члана 30. додаје се члан 30а који гласи:

"Члан 30а

Лиценце које се издају у складу са овим законом су:

1) лиценца за извођење рударских радова и за вршење стручног надзора над рударским радовима;

2) лиценца за пројектовање рударских пројеката;

3) лиценца за вршење техничке контроле рударских пројеката и објеката.

Лиценце из става 1. овог члана могу да добију предузећа која имају запослене са одговарајућом стручном спремом, радним искуством, овлашћењем за пројектовање и овлашћењем за обављање стручних послова утврђених овим законом.

Агенција доноси акт о испуњености услова за издавање лиценци из става 1. овог члана. Предузеће најкасније до 30. новембра текуће године, доставља Агенцији податке којима доказује да и даље испуњава услове за издавање лиценци.

Агенција ће донети решење о стављању ван снаге акта о испуњености услова за издавање лиценци ако:

1) се на основу достављених података утврди да више нису испуњени услови за важење исте;

2) предузеће не достави податке пре истека рока важења актуелне лиценце;

3) се утврди да се рударски радови не изводе у складу са извођачким пројектима, а посебно ако се на тај начин угрожава безбедност људи и рударских објеката.

Агенција води евиденцију о свим издатим лиценцама и о томе редовно извештава Министарство. У евиденцију имају право увида сви заинтересовани субјекти.

Министар ближе прописује услове и начин издавања лиценци у складу са овим законом."

Члан 32.

У члану 32. став 5. брише се.

Члан 33.

У члану 36. став 1. тачка 1) речи: "у три примерка" бришу се.

Тачка 5) мења се и гласи:

"5) водопривредна сагласност за пројекте, ако се извођењем рударских радова утиче на режим вода;"

Тачка 7. мења се и гласи:

"7) закључен уговор о експлоатацији минералних сировина."

Тачка 8) брише се.

Члан 34.

У члану 42. став 2) тачка на крају замењује се запетом и додају речи: "као и лица запослена у Министарству и Агенцији."

Члан 35.

У члану 47. став 4. речи: "извођење радова" замењују се речју: "експлоатацију".

Члан 36.

У члану 53. став 2. речи: "давању на коришћење" замењују се речју: "експлоатацији".

Члан 37.

У члану 74. реч: "запослени" замењује се речју: "лица".

Члан 38.

У члану 77. став 1. после речи: "струке" додаје се запета и речи: "три године радног искуства на пословима техничког руковођења, надзора и другим стручним пословима за које се пројекат израђује", а речи: "овлашћење за пројектовање" замењују се речима: "овлашћење за обављање тих послова".

У ставу 2. речи: "овлашћење за пројектовање" замењују се речима: "овлашћење за обављање тих послова".

Члан 39.

Члан 78. мења се и гласи:

"Техничком контролом рударских пројеката може руководити лице које има високу школску спрему рударске струке, пет година радног искуства на пословима техничког руковођења, надзора и другим стручним пословима у рударским објектима за које се пројекат израђује и овлашћење за обављање тих послова.

Техничку контролу рударских пројеката могу обављати лица која испуњавају прописане услове за израду рударских пројеката."

Члан 40.

У члану 81. став 2. тачка се замењује запетом и додају се речи: "односно старешина надлежног органа аутономне покрајине за кандидате са територије аутономне покрајине."

Члан 41.

У члану 85. став 1. тачка 2) мења се и гласи:

"2) експлоатација минералних сировина врши на основу одобрења за експлоатацију, и сагласно уговору о експлоатацији и одобрењу за извођење рударских радова."

Члан 42.

У члану 93. став 1. тачка 1) речи: "за експлоатацију (члан 17)" замењују се речима: "за експлоатацију и уговора о експлоатацији (чл. 17. и 17а)".

Члан 43.

У члану 94. став 1. тачка 3) мења се и гласи:

"3) приступи извођењу радова без одобрења у складу са чланом 13а."

Члан 44.

У чл. 23. и 96. Закона о рударству ("Службени гласник РС", број 44/95) речи: "Народна банка Југославије" замењују се речима у одговарајућем падежу: "Народна банка Србије".

Члан 45.

Предузећа и друга правна лица којима је до дана ступања на снагу овог закона издато одобрење за експлоатацију настављају са експлоатацијом под условима под којима су стекли то право, с тим што су дужни да своје пословање ускладе са одредбама овог закона у року од годину дана од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 46.

Подзаконски акти на основу овог закона донеће се у року од годину дана од дана ступања на снагу овог закона.

До доношења акта из члана 15. овог закона примењиваће се Уредба о висини накнаде за коришћење минералних сировина ("Службени гласник РС", број 28/02).

Члан 47.

Закон о плаћању и усмеравању средстава накнаде за коришћење добара од општег интереса у производњи електричне енергије и производњи нафте и гаса ("Службени гласник РС", број 16/90), престаје да важи по истеку рока од годину дана од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 48.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Србије".

На основу члана 112. став 1. тачка 2. Устава Републике Србије, доносим

Указ о проглашењу Закона о изменама и допунама Закона о рударству

Проглашава се Закон о изменама и допунама Закона о рударству, који је донела Народна скупштина Републике Србије на Другој седници Другог редовног заседања у 2009. години, 11. децембра 2009. године.

ПР број 202

У Београду, 16. децембра 2009. године

Председник Републике,
Борис Тадић, с.р.

Закон о изменама и допунама Закона о рударству

*Закон је објављен у "Службеном гласнику РС", бр.
104/2009 од 16.12.2009. године.*

Члан 1.

У Закону о рударству ("Службени гласник РС", бр. 44/95, 85/05 - др. закон, 101/05 - др. закон и 34/06), у члану 8. после тачке 2) додају се нове тач. 3), 4) и 5) које гласе:

"3) машине и уређаји намењени свим фазама технолошког процеса откопавања чврстих минералних сировина кроз бушотине;

4) машине и уређаји намењени свим фазама технолошког процеса откопавања минералних сировина под водом;

5) машине и уређаји намењени свим фазама технолошког процеса гасификације угља непосредно у ложишту;"

Постојеће тач: 3), 4), 5), 6), 7), 8) и 9) постају тач: 6), 7), 8), 9), 10), 11) и 12).

Тачка 7) мења се и гласи:

"7) подземни и површински магацини, помоћна складишта и приручна спремишта експлозивних средстава, која се користе при експлоатацији минералних сировина;"

Члан 2.

У члану 13. после речи: "друго правно лице" додају се речи: "и предузетник".

Члан 3.

У члану 13а ст. 1-4. бришу се.

Члан 4.

Члан 16. мења се и гласи:

"Предузеће које врши експлоатацију минералних сировина плаћа накнаду за коришћење минералних сировина у складу са овим законом.

Накнада из става 1. овог члана утврђује се према следећим основама:

1) за све врсте угља и уљних шкриљаца	1% од прихода;
2) за угљоводонике у течном и гасовитом стању (нафта и гас) и остале природне гасове	3% од прихода;
3) за радиоактивне сировине	2% од прихода;
4) све металичне сировине од топионице;	3% од нето прихода
5) техногене сировине које су резултат	1% од прихода;

експлоатације и прераде минералних сировина

- 6) за неметаличне сировине 3% од прихода;
- 7) за неметаличне сировине за добијање грађевинског материјала (лапорац, кречњак, глина, песак, шљунак, техничко-грађевински и архитектонско-грађевински камен и др), у динарском износу одређеном по тони ископане минералне сировине;
- 8) за све врсте соли и соних вода 1% од прихода;
- 9) за подземне воде из којих се добијају корисне минералне сировине и геотермална енергија, као и подземне воде везане за рударску технологију и гасове који се са њима јављају 1% од прихода.

Приход из става 2. овог члана представља износ који предузеће остварује од искоришћених или продатих минералних сировина, одређен на основу прихода оствареног од продаје непрерађене минералне сировине или прихода оствареног од продаје технолошки прерађене минералне сировине.

Нето приход од топионице према ставу 2. овог члана представља приход од продаје крајњег производа умањен за трошкове топљења, рафинације, транспорта, претовара, осигурања и продаје. Нето приход од топионице не може се умањивати по основу амортизације, трошкова капитала или пореских олакшица.

У случају када се врши подземна експлоатација свих врста угља накнада из става 2. тачке 1) овог члана износи 0,5%.

Висину накнаде у динарском износу одређеном по тони ископане минералне сировине, за неметаличне сировине за добијање грађевинског материјала из става 2. тачке 7) овог члана, одређује Влада у последњем кварталу текуће године за наредну годину, према врсти сировине за добијање грађевинског материјала.

Накнада се плаћа за све компоненте минералне сировине које се користе или продају, а не плаћа се за узорке минералних сировина који се користе за техничко-технолошка испитивања.

Принудну наплату и контролу обрачуна и уплате накнаде за коришћење минералних сировина врши надлежни порески орган. У погледу принудне наплате, контроле, камате и застарелости накнаде за коришћење минералних сировина, сходно се примењују одредбе закона којим је уређен порески поступак.

Начин плаћања накнаде из овог члана ближе одређује министар надлежан за послове рударства (у даљем тексту: Министар) споразумно са министром надлежним за финансије."

Члан 5.

У члану 16а после става 2. додају се ст. 3, 4. и 5. који гласе:

"Ради подстицања развоја рударства и спречавања и отклањања штетних последица насталих експлоатацијом минералних сировина доноси се годишњи програм, којим се утврђују врсте и обим радова, услови и начин расподеле и коришћења средстава намењених за реализацију програма.

Годишњи програм из става 3. овог члана доноси Влада.

Средства за реализацију годишњег програма из става 3. овог члана обезбеђују се у буџету Републике Србије, из средстава остварених од накнаде за коришћење минералних сировина."

Члан 6.

Члан 17. мења се и гласи:

"Експлоатација минералних сировина врши се на основу:

- 1) одобрења за експлоатацију;
- 2) одобрења за извођење рударских радова;
- 3) одобрења за употребу рударских објеката.

Одобрења из става 1. овог члана издаје Министарство.

Одобрење за експлоатацију издаје се по захтеву носиоца истраживања минералне сировине, односно корисника потврде о билансним резервама минералних сировина

која се издају према прописима о геолошким истраживањима, на простору на коме ће се обављати експлоатација те минералне сировине."

Члан 7.

Члан 17а брише се.

Члан 8.

У члану 18. тачка 2) после речи: "билансним резервама минералних сировина" додају се речи: "која није старија од две године и".

Тачка 4) брише се.

Тачка 6) мења се и гласи:

"6) акт министарства надлежног за послове пољопривреде када се планира експлоатација на пољопривредном земљишту; "

Тачка 8) мења се и гласи:

"8) акт министарства надлежног за послове водопривреде, ако експлоатација минералних сировина утиче на режим вода;"

После тачке 8) додаје се тачка 9) која гласи:

"9) доказ о праву својине или коришћења, односно службености на земљишту које је одређено за експлоатацију, осим за случај вршења експлоатације минералних сировина од стране јавних предузећа, зависних предузећа која су основала јавна предузећа, предузећа са већинским државним капиталом основаних од стране Републике Србије и других предузећа којима је поверено обављање делатности од општег интереса."

Члан 9.

У члану 19. тачка 3) после речи: "положај" додаје се запета и реч: "површина".

Тачка 4) мења се и гласи:

"4) рок у коме се морају завршити припремни радови и прибавити одобрење за извођење рударских радова, а који не може бити краћи од шест месеци и дужи од две године;"

У тачки 5) на крају тачка се замењује тачком запетом и додаје тачка 6) која гласи:

"6) заштитни простор око експлоатационог поља потребан ради могућег проширења резерви минералних сировина, и то:

- за експлоатациона поља површине до 25 ха заштитни простор у површини до 100 m од одговарајуће границе експлоатационог поља;
- за експлоатациона поља површине од 25 ха до 100 ха заштитни простор у површини до 250 m од одговарајуће границе експлоатационог поља;
- за експлоатациона поља површине веће од 100 ха заштитни простор у површини до 500 m од одговарајуће границе експлоатационог поља."

Члан 10.

У члану 20. тачка 4) брише се.

У тачки 5) после речи: "годину" додају се речи: "и годишњи извештај о пословању за претходну календарску годину".

Члан 11.

У члану 20а тачка 3) на крају тачка запета замењује се тачком, а тачка 4) брише се.

Члан 12.

У члану 27. ставу 1. после речи: "рударских радова" додају се речи "као и годишњи извештај о пословању за претходну календарску годину".

У ставу 2. после речи: "наредну годину" додају се речи: "и доставља их Министарству најкасније до 31. децембра текуће године".

После става 2. додаје се став 3. који гласи:

"Годишњи извештај о пословању рудника из става 1. овог члана предузеће доноси најкасније до 28. фебруара текуће године и доставља га Министарству најкасније до 31. марта текуће године."

Члан 13.

Члан 29. мења се и гласи:

"Министар ближе прописује садржину рударских пројеката, студије изводљивости експлоатације, дугорочног програма, годишњих оперативних планова и годишњих извештаја о пословању за претходну календарску годину."

Члан 14.

У члану 33. после става 1. додаје се став 2. који гласи:

"Изузетно од става 1. овог члана техничку контролу рударског пројекта који је израдио организациони део Јавног предузећа може вршити други организациони део тог Јавног предузећа."

Члан 15.

У члану 36. тачка 3) мења се и гласи:

"3) доказ о праву својине или коришћења, односно службености на земљишту које је одређено за експлоатацију за случај вршења експлоатације минералних сировина од стране јавних предузећа, зависних предузећа која су основала јавна предузећа, предузећа са већинским државним капиталом основаним од стране Републике Србије и других предузећа којима је поверено обављање делатности од општег интереса. Доказ о праву својине или коришћења, односно службености на земљишту које је одређено за експлоатацију, доставља се сваке године за наредну годину у којој се изводе рударски радови;"

У тачки 6) на крају тачка запета замењује се тачком, а тачка 7) брише се.

Члан 16.

У члану 47. став 1. после речи: "обуставе радова." речи: "Предузеће је такође дужно да уради главни пројекат о затварању рудника у коме ће се тачно дефинисати сви потребни параметри за евентуално касније, поновно, отварање рудника." бришу се.

У ставу 2. после речи: "Министарству" запета се замењује тачком, а речи "заједно са главним пројектом о затварању рудника." бришу се.

Члан 17.

После члана 47. додаје се члан 47а који гласи:

"Члан 47а

Јавно предузеће које врши експлоатацију минералних сировина, у случају планиране трајне обуставе рударских активности дужно је да претходно изради Програм затварања рудника (у даљем тексту: Програм).

Програм садржи нарочито следеће мере за :

- 1) израду плана активности за затварања рудника;
- 2) санацију напуштених рударских објеката и могућности коришћења напуштених рударских објеката;
- 3) решавање проблема заштите животне средине насталих услед затварања рудника;
- 4) потребу решавања проблема локалних заједница насталих услед обуставе рударских активности на простору рудника који се затвара;
- 5) доношење програма решавања вишка запослених, у складу са законом;
- 6) одређивање износа средстава потребних за реализацију плана затварања рудника.

Влада даје сагласност на Програм.

Средства потребна за реализацију Програма обезбеђују се из буџета Републике Србије и других извора у складу са законом.

Надзор над спровођењем Програма врши Министарство."

Члан 18.

У члану 60. тачки 1) речи: "заштиту запослених на раду" замењују се речима: "безбедност и здравље запослених на раду".

Тачка 2) мења се и гласи:

"2) организује обављање послова безбедности и здравља на раду, у складу са овим законом и прописима о безбедности и здрављу на раду;"

У тачки 4) после речи: "акцидентата" додаје се запета и реч: "хемијских".

Тачка 5) мења се и гласи:

"5) организује обуку радника из области безбедности и здравља на раду и акције спасавања у случајевима изненадних опасности по живот и здравље људи и безбедност објеката по утврђеном плану и програму, у току целе године и да врши проверу знања једном годишње."

Члан 19.

У члану 93. став 1. тачка 1) мења се и гласи:

"1) врши експлоатацију минералних сировина без одобрења за експлоатацију (члан 17);"

У тачки 6) на крају тачка замењује се тачком запетом и додају се тач. 7) и 8) које гласе:

"7) ако израду рударских пројеката и техничку контролу повери предузећу које не испуњава прописане услове из члана 30. став 1. овог закона;

8) ако решењем одреди лице које не испуњава услове из чл. 77. и 78. овог закона."

Члан 20.

У члану 94. став 1. тачки 1) речи: "заштити на раду" замењују се речима: "безбедности и здрављу на раду".

Тачка 3) брише се.

У тачки 8) речи: "заштите на раду" замењују се речима: "безбедности и здрављу на раду".

Члан 21.

У члану 95. после става 2. додаје се став. 3. који гласи:

"Када рударски инспектор утврди да је учињен прекршај из става 1. овог члана, на лицу места изриче одговорном лицу у правном лицу мандатну казну у износу од 5.000 динара."

Члан 22.

После члана 95. додају се чл. 95а и 95б који гласе:

"Члан 95а

Новчаном казном од 50.000 до 500.000 динара, казниће се за прекршај предузетник, ако:

1) врши експлоатацију минералних сировина без одобрења за експлоатацију (члан 17);

2) изводи рударске радове без одговарајуће техничке документације и без одобрења надлежног органа (чл. 26. и 35);

3) при изради рударског пројекта не поступи у складу са чланом 30. став 2. овог закона;

4) не изврши техничку контролу рударског пројекта сагласно одредбама члана 32. овог закона;

5) отпочне са коришћењем објекта, просторија и уређаја пре него што прибави употребну дозволу (члан 39);

6) не изврши технички преглед рударског објекта сагласно одредбама члана 41. овог закона;

7) ако израду рударских пројеката и техничку контролу повери предузећу које не испуњава прописане услове из члана 30. став 1. овог закона;

8) ако решењем одреди лице који не испуњава услове из чл. 77. и 78. овог закона.

Када рударски инспектор утврди да је учињен прекршај из става 1. овог члана, на лицу места изриче одговорном лицу мандатну казну у износу од 5.000 динара."

Члан 95б

Новчаном казном од 5.000 до 200.000 динара казниће се за прекршај предузетник, ако:

1) не обезбеђује оптимално техно-економско искоришћавање лежишта минералних сировина у складу са савременим научним достигнућима и ако се не придржава прописа о безбедности и здрављу на раду или других прописа о заштити живота и здравља запослених, као и мера заштите за безбедност лица и имовине (члан 9);

2) без прописане сагласности експлоатише минералне сировине на подручју на коме је за ове радове потребна посебна сагласност (члан 11);

3) при извођењу радова по упрошћеном рударском пројекту не поступи у складу са одредбама члана 37. овог закона;

4) не пријави у одређеном року почетак експлоатационих радова (члан 38);

5) не поступи у складу са чл. 43, 47, 48. и чланом 50. став 3. овог закона;

6) нема рударске планове или их редовно не допуњава (члан 55);

7) не организује обављање послова безбедности и здравља на раду, противпожарне заштите и спасавања или се не снабде потребном опремом и не организује послове заштите вода и животне средине (чл. 60. и 61);

8) не води књигу рударског надзора (члан 65);

9) настави са извођењем радова по пријему решења о забрани њиховог извођења пре него што отклони утврђене неправилности и недостатке (члан 85. став 2. тачка 2).

Када рударски инспектор утврди да је учињен прекршај из става 1. овог члана, на лицу места изриче одговорном лицу мандатну казну у износу од 5.000 динара."

Члан 23.

У члану 96. речи: "(члан 13. ст. 3. и 4. тачка 2) и ст. 6. и 7)" замењују се речима: "(члан 13а)".

После става 1. додаје се став 2. који гласи:

"Када рударски инспектор утврди да је учињен прекршај из става 1. овог члана, на лицу места изриче физичком лицу мандатну казну у износу од 5.000 динара."

Члан 24.

У члану 97. став 1. речи: "заштите на раду" замењују се речима: "безбедности и здравља на раду".

Став 2. мења се и гласи:

"Када рударски инспектор утврди да је учињен прекршај из става 1. овог члана, на лицу места изриче физичком лицу у предузећу мандатну казну у износу од 5.000 динара."

Члан 25.

После члана 97. додаје се члан 97а који гласи:

"Члан 97а

Када рударски инспектор изриче мандатну казну из чл. 95, 95а, 95б, 96. и 97. овог закона, на лицу места издаје налог за уплату мандатне казне, коју је субјекат надзора дужан уплатити у року од три дана од дана изрицања казне.

Ако субјекат надзора, у року из става 1. овог члана, не достави доказ инспектору о уплаћеној мандатној казни, инспектор ће поднети захтев за покретање прекршајног поступка."

Члан 26.

У чл. 9. и 12, члану 26. став 2, члану 30. став 2, члану 32. став 3, члану 40. тачка 2), члану 63, члану 65. став 2, члану 66. ст. 3. и 4, члану 68. ст. 1. и 2, чл. 73. и 80, члану 84. став 1, члану 85. став 1. тачка 1) и члану 91. речи: "заштита на раду" у различитом падежу замењују се речима: "безбедност и здравље на раду" у одговарајућем падежу.

Члан 27.

До почетка рада Агенције лиценце из надлежности Агенције издаје Министарство.

Члан 28.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Србије".